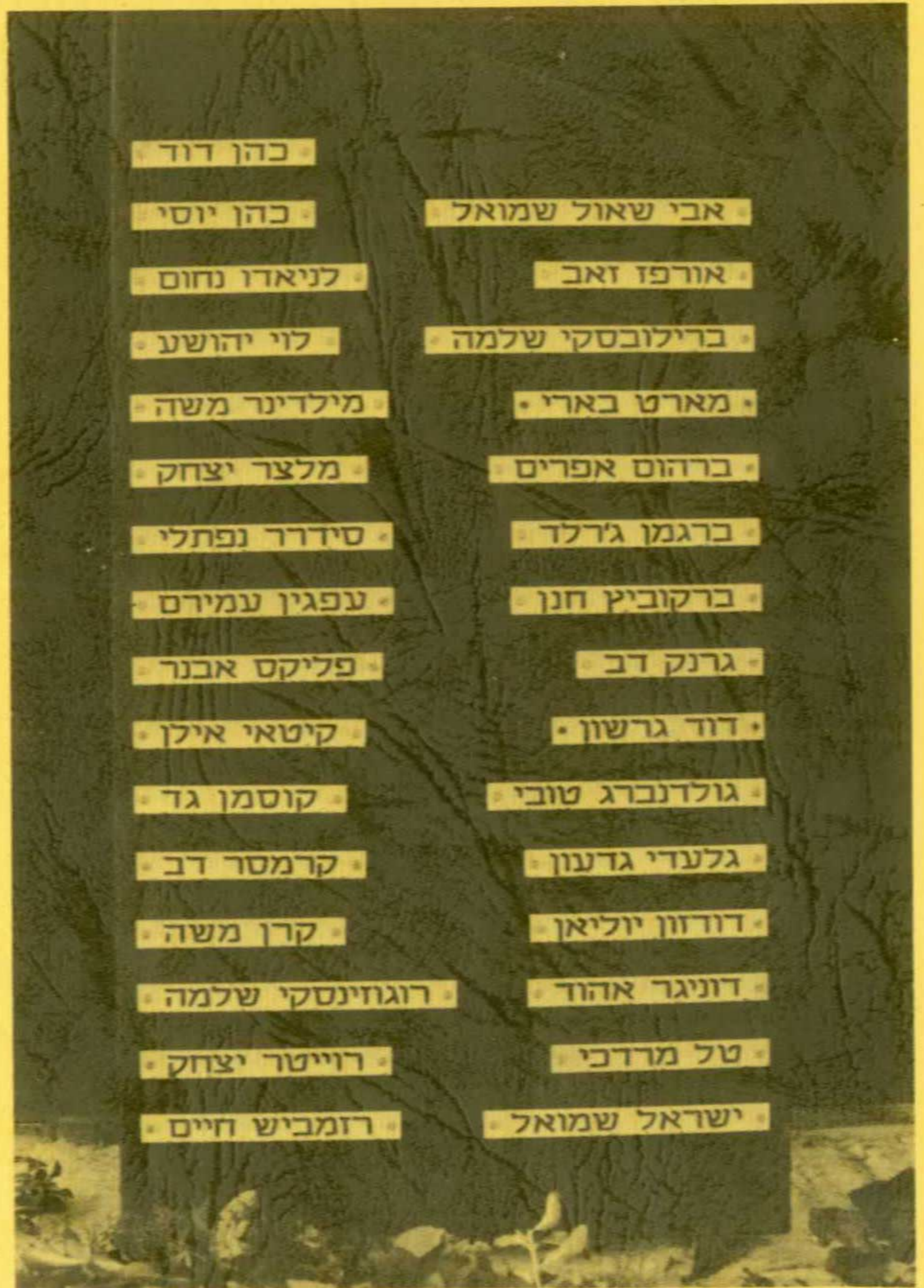

עשר שנים חלפו

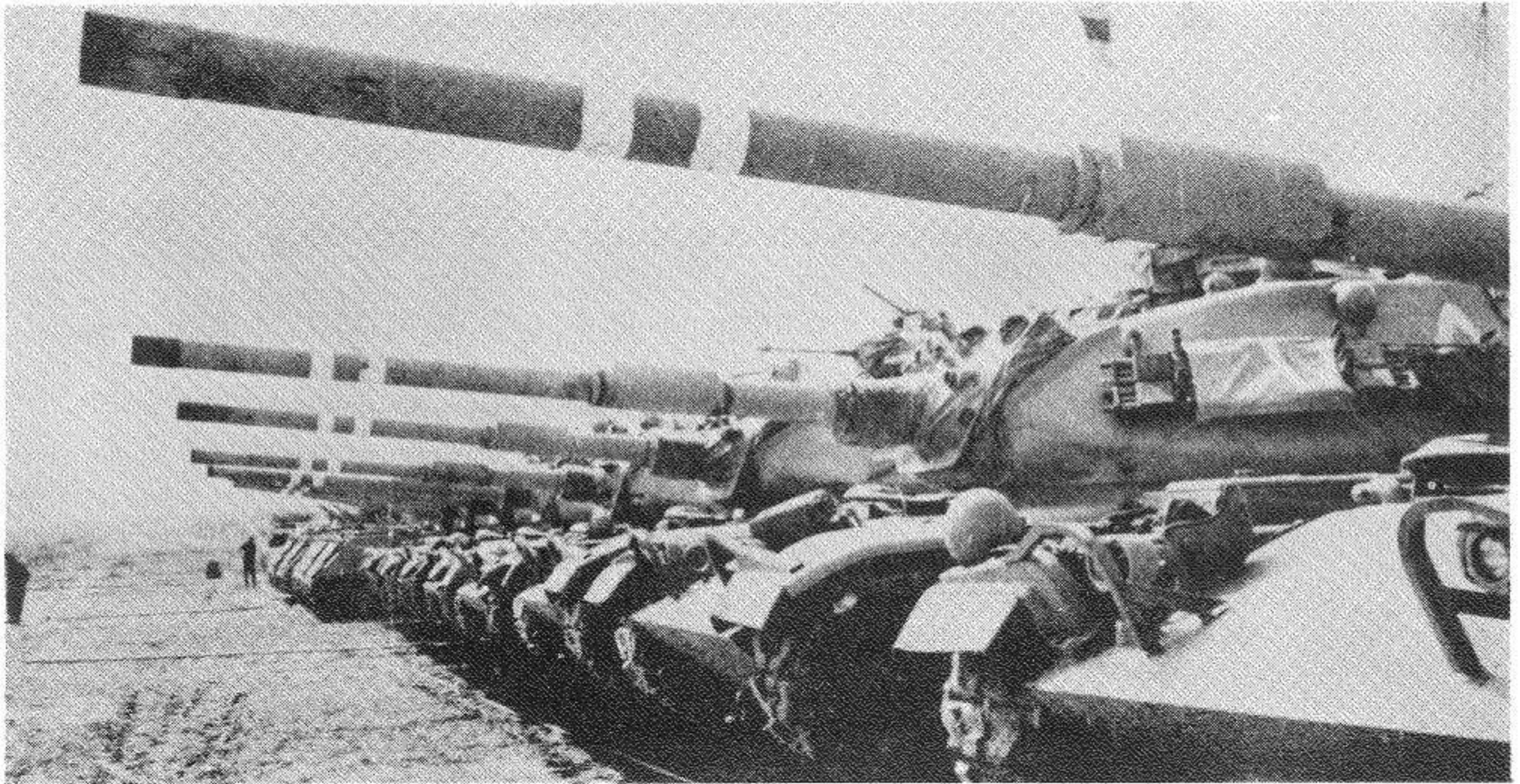

להקדיש
את כל כוחותי
ואף להקריב את
חיי
להגנת המולדת
וחרות ישראל

• כהן דוד • אבי שאול שמואל
• כהן יוסי • אורפז זאב
• לניאדו נחום • ברילובסקי שלמה
• לוי יהושע • מארט בארי
• מילדינר משה • ברהוס אפרים
• מלצר יצחק • ברגמן גרלד
• סידרר נפתלי • ברקוביץ חנו
• עפגין עמירם • גרנק דב
• פליקס אבנר • דוד גרשון
• קיטאי אילן • גולדנברג טובי
• קוסמן גד • גלעדי גדעון
• קרמטר דב • דודזון יוליאן
• קרן משה • דוניגר אהוד
• רוגזינסקי שלמה • טל מרדכי
• רויטר יצחק • ישראל שמואל
• רזמביש חיים

חוברת זכרון לזכר חללי גדוד 407

במלאות עשר שנים
למלחמת יום הכיפורים

עורך : הרצל רבה
עיצוב ועריכה גרפית - דורית שטרן
צילומים - בני הרטמן
הדפסה - שהר-רחובות
הוצאה לאור ע"י הועד להנצחת חללי גדוד 407
מען האגודה - אצל חבר מגן אמנון
רח' אליהו גאון 4 רמת גן

סיפורי מלחמה : מתוך - ספר החטיבה

משפחות השכול, חברים ומוקירים,
בעצרת התייחדות לזכרם של חברינו, חללי גדוד 407, הועלה רעיון הנצחת זכרם,
בחוברת הנצחה - לדורות.

חוברת זו הוצאה לאור לאחר אחת עשרה שנים ממלחמת יום הכיפורים. עיקר
תוכנה מעצרת יום הזיכרון שנערכה במלאת עשר שנים, מול גל-עד ביער המגינים
לזכר חברינו.

תהיה זו המשך ערות כתובה למפעל חייהם של יקירינו שנפלו ונקטעו בטרם עת.

זוהי חוליה אחת בשרשרת פעילות הועד להנצחת חללי גדוד 407 - חיילי הגדוד

מידי שנה מונחים בכבוד רב זרים על קברותיהם של חללי הגדוד (ביום הזכרון
לחללי צה"ל).

עצרות זיכרון והתייחדות מול גל עד המוקם ביער המגינים לזכר חללי גדוד 407.
קשר עם המשפחות השכולות, עשייה ותרומת חיילי הגדוד - כל אלה ואחרים
עוזרים לגבש אותנו כחברים לנצח הזוכרים בכאב עמוק. ואהבתינו אהבה
מקודשת בדם.

במפעל צנוע זה נמשיך ונזכור.

תפילה לאל כי מנחתם תהיה צרורה בצרור החיים. אמן.

הרצל רבה
יו"ר הועד להנצחה

חברי הועד להנצחת חללי גדוד 407
רישום בעמותה מס' 6514/99 מיום 18.7.77

שם ומשפחה	כתובת	טלפון בבית
יו"ר הרצל רבה	רח' גלזר 5 רחובות 76283	08-473740
מזכיר אמנון בר מגן	רח' אליהו גאון 4 רמת גן 52336	03-796696
גזבר נחמיאס יהודה	רח' הנוריות 9 הרצליה 46726	052-77581
חבר צוק אהרון	הכרמל הצרפתי, ישעיהו 16 חיפה	04-511903
חבר אליעזר כהן	רח' הרצל 8 בתים 59306	03-590008
חבר רון שלמה	קבוץ מעלה החמישה 98035	539591
חבר דהן יוסף	רח' שפירא 2 ב/1 באר שבע 84295	057-30844
חבר שולחני מאיר	נתיב הלולב 12 קרית שאול 26385	04-713085
חבר אלמקייס דוד	עממי 10 עתלית 30300	04-942825
חבר סקאל שלמה	רמז 20/12 בתים 59498	03-878534
חבר עובד מעוז	קבוץ הזורע 30060	04-994255

6 באוקטובר 1973

ביום הכיפורים, בשעה 09.00 בבוקר הגיעה אל יהודה בכר, הסמח"ט פקודת גיוס מאת האוגדה, יהודה ניסה להעביר את הפקודה אל מרכז הגיוס ביפן, אך שם תפוסים כל הטלפונים שהרי מאז השעה 7.30, עוסקת החטיבה בהתרעת "פעילי הגיוס".

כ־20 דקות חולפות עד שעונה מרכז הגיוס לקריאה, בקולו של יהודה ניכרת התרגשות מה בשעה שהוא פונה בטלפון אל עמי, מפקד מרכז הגיוס ומעביר אליו את ה"קוד" לגיוס בצווי "גיוס האמת" להבדיל מ"צוי התרגול". עפ"י הנוהל במקרים כאלה, מתקשר עמי בחזרה לשדה תימן כדי ל"אמת" את הפקודה. הפעם עונה המח"ט אל"מ טוביה לקריאה הטלפונית והוא מעביר שוב את "קוד הגיוס". במרכז הגיוס נשלפים התיקים צווי הקריאה למלחמת "יום הכיפורים", ושוב מצלצלים אנשי המרכז אל מאתים וחמישים פעילי הגיוס, כך החלה "מכונת החטיבה" לנוע אל המלחמה.

קיטאי אילן
קוסמן גד
קרמסר דב
קרן משה
רוגוזינסקי שלמה
רויטר אריה
רזמביש חיים

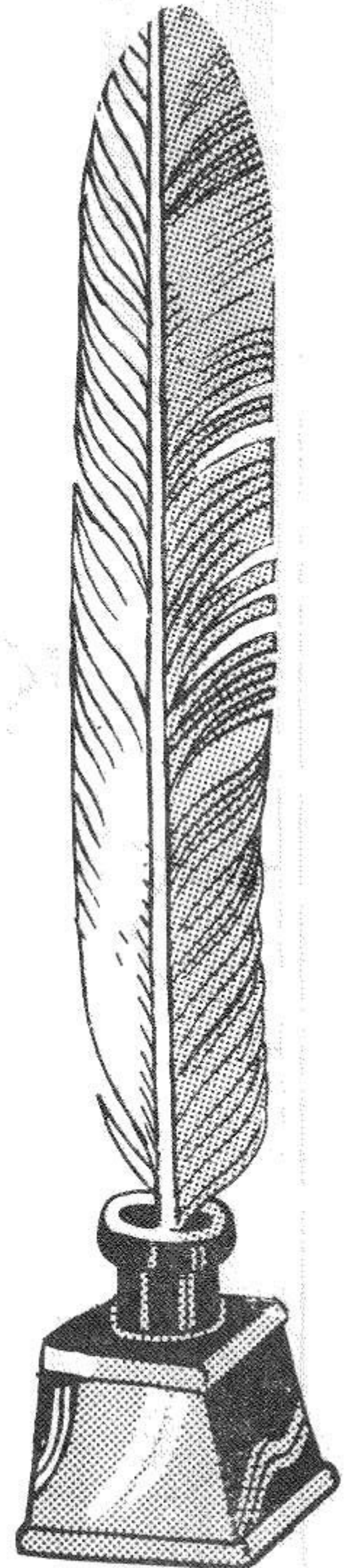
יזכר עם ישראל את בניו ובנותיו
אשר חרפו נפשם במאבק על המדינה בדרך
ואת חילי צבא ההגנה- לישראל
אשר נפלו במלחמות ישראל.

יזכר ישראל ויתברך בזרעו ויאבל
על זיו העלומים וחמדת הגבורה וקדשת
הרצון ומסירות הנפש אשר נספו במערכות
הכבודות.

יהיו גבורי הדרור והנצחון הנאמנים
והאמיצים חתומים בלב ישראל לדור דור.

יהי זכרם ברוך

אבי שאול שמואל
אורפז זאב
בריליבסקי שלמה
ברהום אפרים
ברגמן ג'רלד
ברקוביץ חנן
גרנק דב
גולדנברג טובי
גלעדי גדעון
גרשון דוד
רויזון יוליאן
דוניגר אהוד
טל מרדכי
ישראל שמואל
כהן דוד
כהן יוסי
לניאדו נחום
לוי יהושוע מארט בארי
מילדנר משה
מלצר יצחק
סידרר נפתלי
עפג'ין עמירם
פליקס אבנר

מתוך ספורי מלחמה

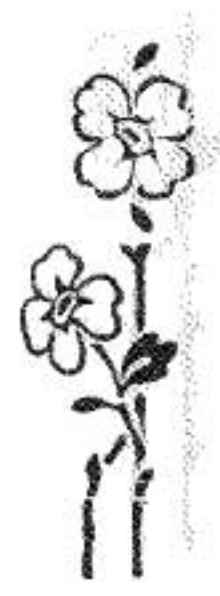
(מקורות - ספר החטיבה)

בתוך שדה מוקשים

כשפנו הטנקים בחזרה לעבר פוטון עלה הטנק של נסים שלום על מוקש, ובמהרה התברר שהגדוד כולו נקלע לתוך שדה מוקשים, שהונחו בחיפזון. הטנקים החלו מחפשים לעצמם תוואי ליציאה החוצה, או בינתיים עלו על מוקשים שני טנקים נוספים של "מוקדון". נסים ירד מן הטנק פינה מוקשים בידיו וערמם ערימות, ובנתיב שנוצר נחלצו כמה טנקים. מספר יצחק שמולביץ': "אלקן הסתובב עם פנס בין המוקשים וסימן לי לנסוע אחריו, אני עליתי על הקוליסים (החריצים) של הטנק שלו והתחלנו לנסוע. לפתע עלה טנק 10' על מוקש ואחר-כך נפגע ממוקש גם הטנק של ניסן כץ. הודיעו לי, שניסן נפצע פצעים קשים, כנראה מרסיסי המוקש שפגע בטנק השני. הסמ"פ לקח את ניסן ופינה אותו אל הטנק של קאלוש. המשכנו לנסוע אחרי אלקן ופתאום הרגשתי חבטה חזקה בטנק והבנתי, שגם אנחנו עלינו על מוקש. אמרתי לנהג לנסות להניע, אך הטנק דמם, קפצנו, כל אנשי הצוות, החוצה ואז ראיתי שהטנק כבר לא ינוע, והוריתי לאנשי הצוות להתפנות אל הטנק שבא אחרינו. אני התחלתי לפנות את המוקשים שהיו משמאל לטנק שלי וצעקתי לטנק שבא אחרי לעקוף אותי משמאל ולהמשיך. בינתיים החלו ליפול שוב פגזי ארטילריה של האויב. רצתי אל הטנק של אלקן ויצאנו משדה המוקשים לעבר פוטון. לקחנו את ניסן כץ אל התאג"ד ושם אמרו לנו שהוא מת. כנראה שמת בדרך". חבריו של ניסן נהגו לומר, שיש לו מזל למוקשים, שכן ניסן הספיק לעלות בחייו על חמישה מוקשים. בתחילת המלחמה עלה על מוקש בעת ההתקפה על מכשיר וטלויזיה ומרסיסיו נפצע פצעים קלים. מאז המשיך להילחם ותחבושת לבנה על ראשו.

כשעלה הגדול על ציר פוטון ירה האויב טילים מכיוון מכשיר, אך לא נגרמו כל נזקים. התברר, כי להתקפה היה אפקט עצום על כל מערך מסורי, שכן הכוחות המצריים ירו זה בזה ברוב מבוכתם, וגדוד טנקים מצרי, שנשלח כדי לאתר את הישראלים טעה בשטח במשך כל הלילה. גדוד אמנון המשיך על פוטון לעבר עכביש ואחר-כך החליף את גדוד עוזי בעמדות שעל חמדיה. עתה יצא גדוד עוזי למשימה דומה לזו שהוטלה על אמנון, כלומר, התקפת הסחה. הגדוד התקדם לצפון מערב, לעבר מסורי ואמיר, אך לא נתקל בכוחות אויב בדרכו ולבסוף נערך לחניות לילה כ-500 מטרים מדרום מזרח לסגול 104.

פריצת הציר - אמיר, א"י, סיפור אמת יחיד רשמי על פריצת הציר. דומה, כי המשימה הקשה ביותר באותו לילה הוטלה על גדוד עובד, שהשתתף בכוח הפריצה. עם רדת החשיכה, כשעה לפני ש"הסיוור האלים" יצא לדרכו, יצא כוח הפריצה בדרכו אל התעלה. משטח ההיערכות, שהיה בכספי 56, נע הכוח בשדרות כשבראשו גדוד הסיוור האוגדתי ואחריו גדוד עמרם, גדוד אברהם, גדוד עובד ולבסוף הצנחנים. ואלה היו משימות הכוחות: על גדוד הסיוור הוטל להיכנס בציר טרטור לעבר מצמד, שבו נמצאה לפי ההערכה מיפקדת הדיביזיה המצרית. על גדוד עמרם הוטל להמשיך צפונה על לקסיקון ולטהר את הציר, על הגדוד הוטל להתפרס מימין לציר ולנקות את אמיר. על גדוד עובד הוטל להיכנס אחרי הגדודים הללו ולטהר את

השטח שבין טרטור ועכביש. הסמג"ד, ישעיהו, הקצה את המשימות לפלוגות: פלוגת "אהבה" בפיקודו של אהוד גרוס היתה צריכה להגיע על לקסיקון עד צומת עכביש, ולטהר את ציר עכביש ממערב למזרח. פלוגת "בסין" בפיקודו של גדעון גלעדי היתה צריכה להמשיך על לקסיקון עד צומת טרטור ולטהר את ציר טרטור מערבה. פלוגת "גלון" בפיקודו של גבי זרדי היתה צריכה לעבור לפיקוד הצנחנים ולטהר את ציר נחלה לעבר מצמד ואחר כך להמשיך בטיהור צפונה. נקבע שכאשר תסיימנה הפלוגות "אהבה" ו"בסין" את משימותיהן תיצורנה קשר עם המח"ט ותחזרנה אל החטיבה.

הלילה היה שקט והגדוד החל נע מזרחה בלי להיתקל בכוחות האוייב, כשהוא עוקף את כשוף מדרום בדרכו ללקסיקון. עד מהרה החלו פני השטח להשתנות ואת מקום הדיונות הנמוכות תפסו תעלות עמוקות, תעלותיה של "החווה הסינית", שנחפרו בידי המצרים. היו אלו תעלות עמוקות מאד, שלא איפשרו מעבר לטנקים.

כ"ק"מ ממזרח ללקקן, הגיע גדוד הסיור המוביל אל מעבר צר, שהתנועה בו היתה אפשרית רק בין שתי תעלות עמוקות. כמה טנקים של הכוח נפלו אל תוך אחת התעלות והושארו בה באין דרך לחלצם. בעת ש"בסין" נעה במעבר התדרדר גם הטנק של גדעון גלעדי אל תוך התעלה. נעשו נסיונות לחלץ את הטנק, אך הם נכשלו, ולטנקים שמאחור נגרם עיכוב של כחצי שעה. לבסוף הצטרף גדעון אל טנק אחר של פלוגתו. כל אותה עת המשיכו גדודי עוזי ואמנון בהתקפת ההסחה שלהם. ההתקפה היתה כה אפקטיבית עד שהיא העסיקה את כל הכוחות המצריים שבאיזור ואיפשרה לכוח הפריצה לנוע למשימתו בשקט גמור. בינתיים מצא גדוד הסיור מעבר בין החלולות אל לקסיקון ויתר הכוח המשיך אחריו. כשהגיע גדוד הסיור ללקקן היה במקום שקט, אך כעבור זמן מה הבחינו המצרים בשריון הישראלי ופתחו באש. היה חושך מוחלט ובמהרה החלו טנקים להיפגע.

מארב נ"ט

מספר הסמג"ד, ישעיהו ביטל, שיצא עם פלוגת "בסין": "נעתי על לקסיקון צפונה. מימין ראינו שני טנקים בוערים. כנראה של גדוד אברהם. עברנו אותם ולאחר כמה דקות הבנתי, שאנחנו מושכים צפונה מדי ושכנראה עברנו את צומת לקסיקון טרטור. טילים החלו עפים לעברנו, ואני הבנתי שעלינו על מארב נ"ט. אנשי הטנק של חזן ראו את הטנק של אפרים ברום תקוע סמוך לסוללה. חזן עבר את הטנק, והמט"ק סימן לו בידו כי הוא יכול להיחלץ. ממש באותו רגע נפגע הטנק מפגז ונדלק מיד. כשהתחילו הטנקים להיפגע החלטתי לרכז את הפלוגה, אך מערכת הקשר בטנק שלי חדלה לפעול. עליתי אל הטנק של צביקה יוגב (מ"מ בפלוגה), אספתי את הטנק של שלמה רוגוזינסקי, הסמ"פ, ושני טנקים נוספים והתחלנו חוזרים דרומה. בינתיים יצר גדעון קשר איתנו ואמר, שהוא מזהה את הצומת. אך הוא נע הלך ושוב, כדי שלא יהווה מטרה עומדת למצרים. באותו רגע נפצעתי מרסיס במצח".

הפיקוד על הטנק חזר לידינו של צביקה יוגב והוא מספר: "כשגדעון שמע שביטל פצוע הוא רצה מאוד לדעת מה מצבו ואפילו אמר, שלא אסמוך על מה שביטל אומר, מפני שהוא גבר לא נורמאלי ולא ותלונן. גדעון ניסה לארגן את הכוח מחדש. הדבר לקח זמן רב, אך לבסוף הסתדרנו כשגדעון נע ראשון, אחריו אני ואחרי שאר הפלוגה. היינו מדרום לשילדות הבוערות על גדוד אברהם. גדעון נסע צפונה, מימין

לציר, ועלה על מוקש. הוא צעק לנו בקשר לא לנסוע מימין, אלא אך ורק על הציר. הוא החליף טנק וארגן את הכוח מחדש, כך ששלמה רוגוזינסקי, הסמ"פ, נע בראש הטור, אחריו גדעון, אחרי-כך הטנק שלי ואחרי הטנק של שרעבי. נשארנו ארבעה טנקים. מסתבר שהשילדות הבוערות היו ממש על הצומת ואני לא ידעתי זאת. כך קרה שרוגוזינסקי וגדעון פנו ימינה לטרטור ואילו אני המשכתי על לקסיקון צפונה. לאחר זמן קצר ראיתי שאני נוסע לבד והתקשרתי לרוגוזינסקי. עבר זמן די רב עד שהוא ענה לי ואמר, שהוא חוזר לצומת. מכאן הבנתי שאיני בדרך הנכונה וחזרתי כדי למצוא את הפניה, אך לא מצאתי איש. קראתי לגדעון ולרוגוזינסקי בקשר, אך לא קיבלתי תשובה."

צביקה יוגב לא נואש ממאמציו לאתר את שני טנקים. הוא קרא בקשר אל זחל"מ המג"ד, שעמד על עכביש, אך גם שם לא שמעו מגדעון. צביקה. נשאר כל הלילה על הרשת הפלוגתית, אך לא קיבל כל תשובה לקריאותיו. רק מאוחר יותר התברר מה אירע לטנקים של "בסין". הטנק של שרעבי, שנע אחרי הטנק של צביקה, נפל לתעלה ואנשי הצוות שלו חזרו ברגל ללקקן. טנק של ברילובסקי, שאליו הצטרף גדעון, נמצא שרוף על טרטור, כקילומטר מן הצומת, ומן החקירות התברר שכל אנשיו נהרגו. עד היום לא ברור אם השיחה בקשר בין צביקה ובין רוגוזינסקי התקיימה אחרי שהטנק של גדעון נפגע ואם זו היתה הסיבה שהסמ"פ החליט לשוב על עקבותיו. מכל מקום, הטנק של רוגוזינסקי נמצא גם הוא פגוע לא הרחק מן הטנק של גדעון. נראה, שאחרי הפגיעה בטנק קפצו אנשי הצוות החוצה ונהרגו בידי המצרים.

קנים צפונה

מספר מ"פ "אהבה", אהוד גרוס: "נעתי אחרי פלוגת "בסין" על לקסיקון, כשהגעתי לעכביש התחלתי בתנועה איטית, כדי להמתין לכולם, תוך כדי ירי. פרשתי מחלקה אחת איתי, בחוד של ארבעה טנקים, ושאר הפלוגה נעה אחרי. הוריתי לכולם לנסוע עם קנים לצפון ולירות כל הזמן נמוך, כשהתחלתי לנוע הודיע לי אלי הררי, הסמ"פ, כי ההינע הסופי בטנק שלו נפגע כתוצאה מהתנגשות בטנק אחר ושהוא התחבר לטנק ג'11 כדי להיחלץ. בעת התנועה נאמר לי בקשר, שבטנק א'2 נפגע בעינו סגן עצמן קונפורטי, וטנק א'1 נפגע מפגז באחד הזחלים הקדמיים וצוותי פונה על-ידי ב'2. הסמ"פ לקח את הטנק הגורר והטנק הנגרר ואת טנק ב'2 והמשיך אל הגדוד. נשארנו חמישה טנקים והמשכנו בתנועה ובאש. כשנראה היה לי, שאנחנו מתקרבים אל כוחותינו, שהיו ממזרח, בסביבות עכביש 55, קראתי ברשת חירום חש"ן לגדוד עוזי, ובקשר ענה לי מ"מ מ'זמזום'. אחרי-כך דיברתי עם עוזי ווידאתי איתו, שיודעים בגדוד, שבא מולם כוח על עכביש. כדי לנתק את טנק ג'11 מטנק הסמ"פ הפגוע, נתתי הוראה לכוח החוד לנוע באיטיות, תוך שמירה על רצף האש, כדי שהטנק הגורר ידביק אותנו. כשהגיע הטנק אלינו, שלחתי אותו לעכביש 55, ושם גם התחברנו לכוח הצנחנים והשריות, שעבד והמתין לפתיחת הצירים, כדי לחצות את התעלה. "בשלב זה הופעלנו ישירות על-ידי המח"ט אמנון. כשדיווחתי לו שהתחברתי אל השיריון והצנחנים, שאל אם הציר נקי ועניתי לו שהציר לא מלוכלך, אבל בהחלט ייתכן, שיש בו עדיין ספיחי אויב. המח"ט הורה לי לחזור תוך אש קלה יותר. חזרנו מעכביש 55 אל הצומת. וקיבלנו הוראה להמתין במקום.

הרעות

על הנגב יורד ליל הסתו
ומרעיד כוכבים חרש חרש
עת הרוח עובר על הסף
עננים מהלכים על הדרך

כבר שנה, לא הרגשנו כמעט
איך עברו הזמנים בשדותינו
כבר שנה, ונותרנו מעט
מה רבים שאינם כבר בינינו

אך נזכר את כלם
את יפי הבלורית והטהר
כי רעות שכזאת לעולם
לא תתן את לבנו לשכח.
אהבה מקדשת בדם
את תשובי בינינו לפרח.

הרעות, נשאנוך בלי מלים
אפרה, עקשנית ושותקת
מלילות האימה הגדולים
את נותרת אדירה ודולקת.

הרעות, כנעריך, כלם
שוב בשמך נחירך ונלכה
כי רעים שנפלו על חרבם
את חיך הותירו לזכר.

פזמון חוזר :
אך נזכר את כלם
את יפי הבלורית והטהר
כי רעות שכזאת לעולם
לא תתן את לבנו לשכח.
אהבה מקדשת בדם
את תשובי בינינו לפרח.

דבר חבר הוועד להנצחת חללי גדוד 407

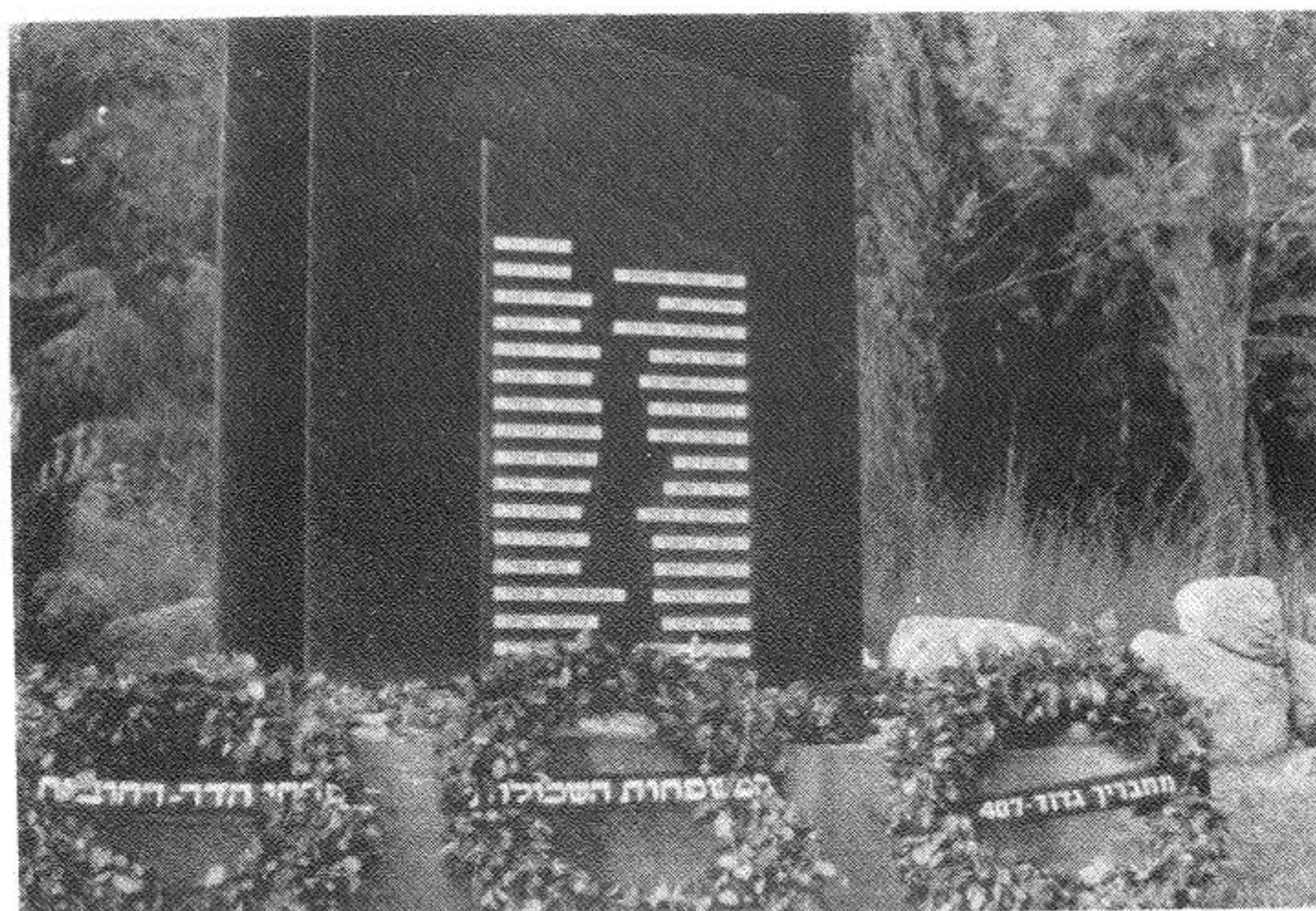
הורים ומשפחות שכולות,
אורחים, רעים וחברים יקרים,

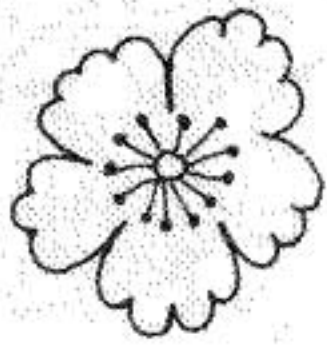
אנו מתייחדים כאן היום ביער המגינים, חורשת ההנצחה ע"ש חללי גדוד 407 אשר שמותייהם חרותם כסמל בגלעד זה.

בעצרת זו ולאחר עשר שנים לנופלם, נמשיך לזכרם בכאב עמוק, נמשיך לזכור את חיוכם הנערי והשובב. חיוך שעלה מאחורי המראה החסון.

נמשיך לזכור את המסירות שאיננה אוהבת מלים, ואהבת רעים כאהבה מקודשת בדם.

כיום נשמרים משפטים אלו בעצי הברוש והאורן סביב גלעד זה, ומנגינות המשפטים יביאו משאבי רוח צחה, שאינה אוהבת רננים. במנגינת רוח זו שומעים אנו את קולותיהם, רק הרוח תרעד ואנחנו אומרים, כי קרובים אתם אלינו וכאן הם לעד.

דבר מפקד החטיבה: באלחמה

משפחות שכולות יקרות, חברים לנשק.

10 שנים חלפו מאז שחטיבתנו ובמסגרתה גד' 407 נטלו חלק נכבד ביותר על הגנת עמנו. שילמנו מחיר יקר מאוד וכואב מאוד, אך ברירה או לא הייתה. כל אחד מאנשי החטיבה היה מוכן לעשות הכל כדי לעצור את הצבא המצרי מלפרוץ את קו ההגנה שלנו. ידענו שמאחורינו אין עוד כוח שיעצור אותם עד מרכזי האוכלוסיה. אנו היינו היחידים שלא נטלו חלק במה שקיבל את הכינוי "מלחמת הגנרלים", לחמנו בצבא המצרי, יחידה שכנה לא באה בטענות שירינו עליה או שסירבנו לתת עזרה ואנו לא באנו בטענות לאף אחד. נלחמנו את מלחמתנו הקשה תוך חריקת שיניים ועם כאב גדול בלב על כל חבר נוסף שנפל מידי יום, אך עם חיוך מאולץ על הפנים כדי לעודד אחד את השני. גדוד 407 שילם את המחיר היקר ביותר בליל הפריצה ואבידותיו היו כה גדולות שהפסיק להיות יחידה מאורגנת ומה שנשאר, פירורים, פירורים, טנקים בודדים הצטרפו כל אחד ליחידה הקרובה אליה. רק כעבור כשלושה שבועות התחלנו מחדש לקבץ את השאריות ולארגן מחדש גדוד לתפארת שבהמשך השתתף בהחזקת קו ההגנה שלנו באפריקה עד יום פינויו של השטח מעבר לתעלה.

שני הגדודים האחרים מדולדלים מאוד גם הם נשארו הכוח היחידי מזרחית לתעלה להגנת ראש הגשר. הם הצליחו לא רק להגן עליה אלא גם לפתוח את ציר "טירטור" שאוגדות שלמות לא הצליחו לעשות זאת לפני כן. לגרור את גשר הגלילים ולהכניסה לתעלה ולהרחיב את ראש הגשר מרוחב של 4 ק"מ עד ציר "אושה" לרוחב של 11 ק"מ. זכורה לי פגישה עם דיין המנחה בעת ביקורו מערבית לתעלה. בדרכו חזרה עם אריק על נגמ"ש נעצר עלידי. אחרי שיחה קצרה דיין שם על כתפי את ידו ואמר: טוביה אם החטיבה לא תחזיק מעמד, המצרים ינתקו שלוש אוגדות הנמצאות כעת בצד השני ואז מדינת ישראל אבודה. הבטחתי לו שנחזיק מעמד למרות שהיינו כבר רק פחות מחצי חטיבה. החזקנו מעמד מול כוח עדיף פי עשרה לפחות. וכל זה בזכותם של אלה שאינם עמנו עוד וביניהם חברים, אבות לילדים, בעלים, בנים, ובנים יחידים, אחים תאומים. על זה שמשפחתנו וכל עם ישראל גדלים, מתחזקים, אנו יכולים להודות רק להם. נשתדל לעשות זאת כאן במקום זה כל עוד אנו נהיה בין החיים.

אל"מ - טוביה רביב.

דבר נציג המשפחות השכולות

משפחות שכולות, חברים לנשק, ידידים יקרים וקהל נכבד,

התכנסנו היום ביער המגינים, במלאת עשר שנים למלחמת יום הכיפורים, וארבע שנים מאז חנכנו אנדרטה זו, לכבד את זכרם של יקירינו, שיצאו להגן על חיינו, אשר בעוז רוחם, במלוא כוחות הנפש והמסירות, במאבק איתנים ללא חת, הלמו באויב שקם להשמידנו, עצרוהו והביסוהו, ומסרו על כך את חייהם הצעירים.

אינני יודע אם יכול אני לבטא את אשר ירחש בלב כל אם, אב, רעייה ויתום שכולים. אין מילים בפי אנוש להעלות את הכאב והבכי במסתרים, האופפים משפחה זו זה עשר שנים. הדומייה הסוערת מבטאת יום יום ושעה שעה את המצוקה הנפשית החבויה אישם, בתקווה שחיי יקירינו לא היו לשוא, ושבמותם הנחילו לנו את התקווה שבניהם ונכדינו לא ידעו עוד מלחמות ושכול.

הורים יקרים, רעיות ויתומים. אם יש צוו חיים ומטרה קדושה שמחובתנו להגשימה, הרי היא צוואת יקירינו, והיא: בנין ארץ ישראל וקיבוץ גלויות, שלמענו נפל.

ובימים אלה עולים הרהורים על יקירינו שאינם, שבודאי, שלוא היו חיים איתנו כיום, היו כואבים איתנו יחדיו, את הפילוג ושנאת החינם שהשתררה בקרבנו, המועקה – הלא מוצדקת, השוררת בקרבנו, כשאנו מפנים פנינו לכל עבר וחיים בפריחת ארצנו היפה.

ידידים, חברים לנשק ודור צעיר הניצב כאן איתנו, אם יש טעם לחיינו, הרי הוא הגשמת חזון הדורות של שיבת ציון ובנין הארץ. לצערנו ולכאבנו, החל ספק בצדקת דרכנו, לכרסם בנו. הבה נאמר ממעמד זה, לכל המקטרגים מבית וחוץ, הרף. הפסיקו את מלחמת האחים, כי עצמאותנו נפלה זה פעמיים בהיסטוריה שלנו, בגלל שנאת חינם. רק באהבת חינם, אהבה גדולה של כל בני עמנו, נזכה לגאולה שלמה, שהיא, היא, צוואת יקירינו.

אנו שזכינו לחיות בדור התקומה, דבר שלא זכו בו מאות דורות, חייבים להשלים עם מציאות אכזרית זו, שתקומת עמנו ובנין ארצנו, שזורים בכאב ושכול, תפילתנו היא: שייתם השכול מקרבנו, ונזכה לחיי שלום, בנין ופריחה, עדי עד.

דוד גלעדי.

דבר מפקד הקדוש: באמלחמה

לרעים שלא שבו

10 שנים חלפו...

בני משפחות יקרים
חברים...

רעים לנשק,

10 שנים חלפו

מאז יום הדין, יום פקודה.

בו נקראנו להגן בגופנו ממש

על ארצנו המותקפת.

10 שנים חלפו

אנחנו בגרנו ואילו אתם נותרתם צעירים...

קשה מכל השאלה היאך היו נראים הדברים
אילו לא חלפו עשר השנים בלעדיהם,

10 שנים חלפו

אין אלה אותם הדברים גם

לא אותם סימני שאלה

חיים אנו בתקופה אחרת,

10 שנים חלפו

עדיין לא פסו המלחמות בישראל

בעיית הבטחון הקיומי עדיין המפתח

ואנו חברכם ממשיכים לשרת ביחידה.

10 שנים חלפו

נמשכת מסורת טיפוח הרוח החברית.

היחידה חזקה ותוגברה

הממשיכים הרבים שומרים על הגחלת.

10 שנים חלפו...

ולעיתים נדמה שעייפנו וככ"ז לא נרפה

לא נחליש החשוקים המחזקים

זה חובנו לכם רעים, משפחות, חברים.

10 שנים חלפו...

אתם לא שאלתם מדוע?.. לא היה הסיפק בידכם.
אולם אנו נותרנו לשאול. ולהקשות. אבל רק

עד שעת מבחן - בה ידום השואל

ותבוא הפקודה...

10 שנים חלפו

ימי מבחן, בלימה, לחימה ופריצה

מנת חלקנו היו...

יתומים חזרנו מהמערכה, המומים.

10 שנים חלפו...

הזמן! המרפא הוא לעצב, לשכול?

לא, אולי אינו כה חד ומוחץ

אך מכאיב וכבד הוא מנשוא

10 שנים חלפו...

המילים נותרו חלשות כשהיו

הביטוי כה רחוק מהרגש

נוכח שורת הרעים שאינם.

10 שנים חלפו...

נוכל להבטיח רק זאת.

מסר המסירות ימסר, יזכר, ילמד

ללוחמי ההווה לבננו וממשיכנו - עד עולם.

זאת שבועתנו לכם הרעים.

10 שנים חלפו

יחלפו עוד רבות

זכרכם לא ימוש מלבנו

רעים יקרים.

סא"ל - עובד מעוז.

אני יודע לאן ידע לאן

כפל

מישהו בוכה בי
מישהו בין רן
מישהו הולך בי
בלי ידע לאן

מישהו גונח
מישהו צוהל
איש כי מתיפח
איש כי מתפלל

מישהו בי ילד
מישהו בי סב
מישהו לתכלת
בי נושא עיניו

משהו הומה בי
חרש וממתין
ואני יודע
ואיני מבין

דבר נציגת המשפחות השכולות

ראה את ילדינו
שהלבשנום כתנות פסים.
עיניהם פנסים להאיר לנו
את חשכת הזמן. ראה אותם
נסים אל זרועותינו. ראה אותם
צללינו מכסים.

ראה אותם בשיירות לעבר
ארץ מצרים. ראה אותם באגרופים
מוחים דמעה מעינים. ראה ביניהם
את שאינו יודע לשאל, את החכם
הרשע והתם ובירינו קרעי כתנתם.

ראה ראה ראה
את שאינו מתאים לשום אגדה
או משל. שלא יחכם ולא ירשע
ולא יתם ולא ישאל והוא שלי
נערי ואוני ולח עצמותי
והוא חי אותי ואותו אני חי
ודבר לא ישוה לו תחת השמים
והוא לעצמי והוא אני ואני
ממאן להעבירו באש ובמים.
באש ובמים
באש ובמים.

מאת אלי נצר

הקריאה : יונה קיטאי

דבר אפקד החטיבה

לפני עשר שנים בעיצומו של צום יום הכיפורים פרצה המלחמה.

מלחמה שבאה עלינו בהפתעה ולפיכך היו תנאי הפתיחה קשים ביותר.

בקרבות מרים עלה בכוחו של צה"ל לבלום את האויב ולהפוך את גלגל המלחמה ואף להעבירה אל אדמת סוריה ומצרים, ורק התערבות בינ"ל מנעה הכרעה ברורה יותר.

חטיבה 600 במלחמת יום הכיפורים ובחוד 407 הוקמו שנתיים לפני פרוץ המלחמה, הגדוד הורכב מטובי השריונאים שהשתחררו באותה תקופה, לוחמים שהיו ברובם ותיקי מלחמת ההתשה. ואכן הוכיחו את יכולתם מעל ומעבר בקרבות הגזרה המרכזית בסיני.

120 מטובי לוחמי החטיבה נפלו במהלך הקרבות. התכנסנו כאן היום משפחות וחברים ממשיכי דרכם של חברינו שאינם איתנו 10 שנים לאחר אותה מלחמה ואותם לא נשכח.

יהי זכרם ברוך.

אל"מ - אריק שקד.

אנחנו מאותו הכפר

אנחנו שנינו מאותו הכפר
אותה קומה- אותה בלורית שער
אותו חתוך דבור- מה יש לומר
הן אנחנו מאותו הכפר

אנחנו שנינו מאותו הכפר
שדה ירוק חצינו עד צואר
בערב שבנו יחד לככר
כי אנחנו מאותו הכפר

ובלילות ששי
כשרוח חרישי
בצמרות שחורות עובר
אז אני אותך זוכר

תמיד בפרדסים ובשדרות
אהבנו את אותן הנערות
אבל בסוף אמרנו אין דבר
זה הכל נשאר בתוך הכפר

ברחנו אל אותם המקומות
הלכנו אל אותן המלחמות
זחלנו על קוצים ועל דרדר
אבל שבנו יחד אל הכפר

ובלילות ששי
כשרוח חרישי
בצמרות שחורות עובר
אז אני אותך זוכר

אני זוכר בקרב שלא נגמר
פתאם ראיתי איך אתה נשבר
וכשעלה השחר מן ההר
אז אותך הבאתי אל הכפר

אתה רואה - אנחנו כאן בכפר
כמעט הכל נשאר אותו דבר
בתוך שדה ירק אני עובר
ואתה מעבר לגדר

ובלילות ששי
כשרוח חרישי
בצמרות שחורות עובר
אז אני אותך זוכר

כי אנחנו שנינו מאותו הכפר
אנחנו שנינו מאותו הכפר
אנחנו שנינו
מאותו הכפר.

דבר מקדש הלל

לחיילי הגדוד

עשור חלף מאז אותה מערכה קשה בה השתתף הגדוד ושכל ממיטב בניו.

חובה עלינו לזכור את ההולכים וזכות היא לנו להיות שותפים בהמשך החזקת המשא הכבוד של בטחון ישראל לאורך שנים אלו.

זכות גדולה נפלה בחלקי לשוב אל הגדוד ולקבל את הפיקוד עליו, עם זאת הנסיבות בעטיין שבחי לגדוד מעיקות וכבדות.

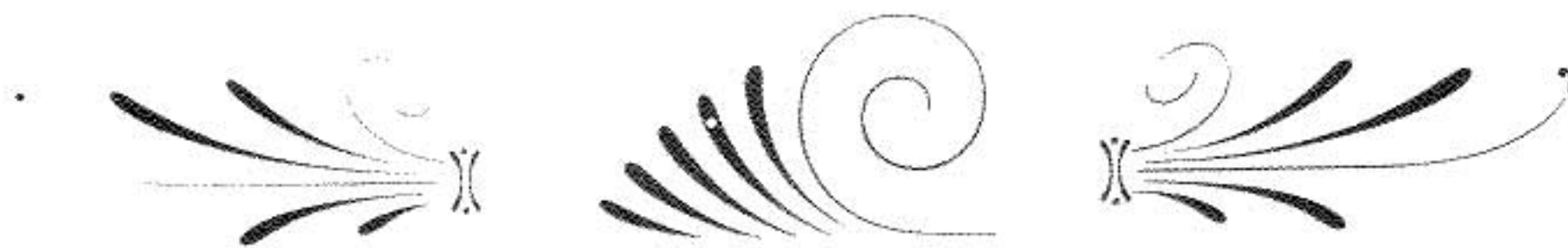
בכוחות משותפים על בסיס ידידות עמוקה ורבת שנים, נדע גם להבא לעבור את המכשולים שיעמדו לפנינו ואולי גם לזכות יחדיו בימים של שלום אמת.

רס"ן - אלי הררי

הרגע המחריד שלאחר המלחמה -

ביום ג' 11.2.75 שעה 20.05 לערך בעת אימון לילה - בשטח אימונים 812 ראס סודר, נהרג מט"ק שמואל ישראל מפלוגה ב' ונפצע המ"פ סרן שקד נחום.

יזכור

במלאות עשר שנים
למלחמת יום הכיפורים

יזכר אלהים את בניו ובנותיו, הנאמנים והאמיצים, חילי צבא-הגנה לישראל וכל לוחמי-המחתרות וחיילות הלוחמים במערכות העם, אשר חרפו נפשם במלחמה על תקומת ישראל.

יזכר ישראל ויתברך בזרעו ויאהב על זיו העלומים וחמדת-הגבורה וקדשת הרצון ומסירות הנפש אשר נספו במערכה הכבדה.

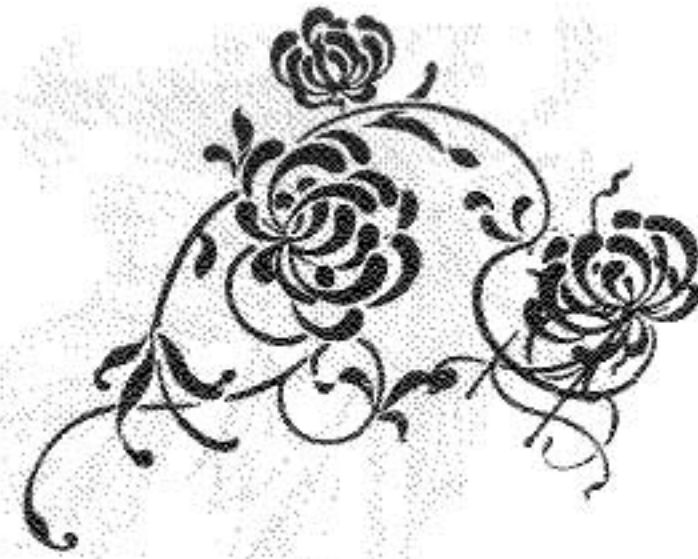
יהיו גבורי מלחמות ישראל עטורי הנצחון חתומים בלב ישראל לדור-דור.

לבנו עם המשפחות השכולות אשר איבדו את יקיריהן למען העם והמולדת ושבמותם ציוו לנו את החיים. וזכינו להגיע לניצני השלום.

מי יתן ויתגשם חזון הנביאים: "וכיתתו חרבותם לאיתים וחניתותיהם למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדון עוד מלחמה".

י ה י ז כ ר ם ב ר ו ך

חיילי גדוד - 407

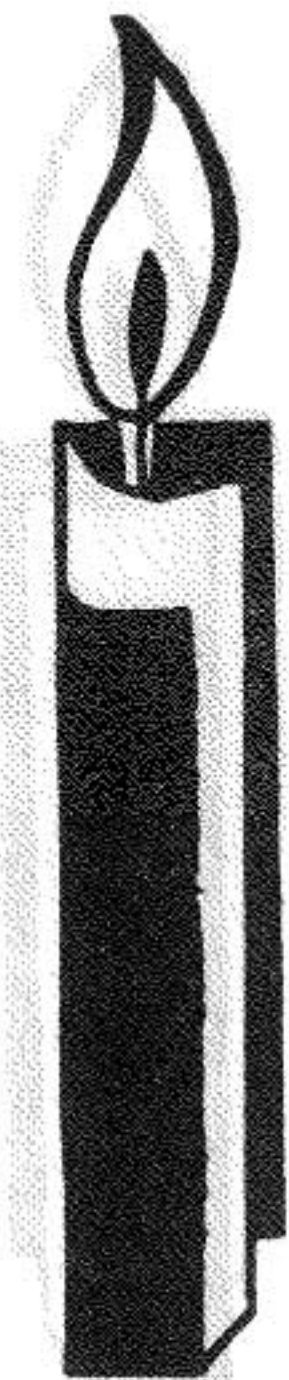
שמואל אבי-שאול נולד בתל-אביב בג' כסלו תש"ח (16.11.1947). גדל והתחנך ברמת השרון כאן למד בבית הספר העממי, ובבית הספר התיכון במגמה ההומאנית.

לצה"ל התגייס בשנת 1965, התנדב לחיל הים, והיה בקורס חובלים. במלחמת ששת הימים שירת על המשחתת "חיפה". לאחר המלחמה עבר, לפי בקשתו, קורס קציני שריון, והוצב באיזור התעלה. שמואל לחם במלחמת ההתשה, ולאחר שחרורו עבד כחצי שנה כקצין בטחון לאל-על. הוא חזר לצה"ל ולמלחמת ההתשה בתפקיד סגן מפקד פלוגת טנקים. בקרבות עם האוייב נפצע שמואל כמה פעמים, ואף קיבל ציון לשבח על חלקו בהדיפת פשיטת קומנדו מצרית.

עם תום מלחמת ההתשה השתחרר מן הצבא בתפקיד מפקד פלוגת טנקים ונשא לו לאשה את דפנה.

שמואל אבי-שאול הגיע מחו"ל ביומה השלישי של המלחמה, והצטרף אל כוח נתי, שלחם ברמה, בתפקיד של מפקד פלוגה. הוא נפל בקרבות על המובלעת בט"ז בתשרי תשל"ג (12.10.1973).

בן עשרים ושש בנפלו.

רס"ן שמואל אבי-שאול הי"ד
בן דבורה ושלום ז"ל

זאב (זאביק) אורפז נולד בג' אלול תש"ט (28.8.1949) בקיבוץ שמיר, שבגליל העליון. כאן גדל והתחנך. את לימודיו התיכוניים עשה במוסד החינוכי של השומר הצעיר, בקיבוץ עמיר. שנות לימודיו עמדו בסימן הסקרנות, וחיפוש דרך עצמאית בחיים.

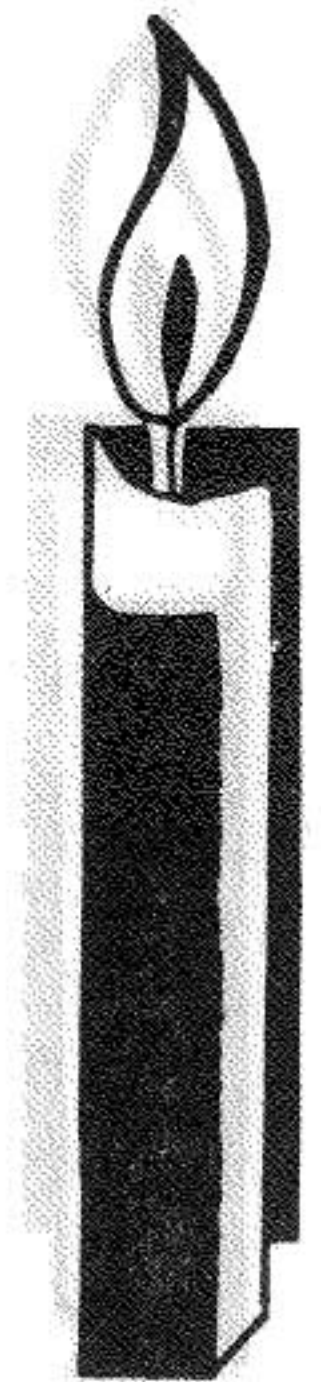
לצה"ל התגייס בחודש אוקטובר 1967, עבר קורס נהגי טנקים ותותחני טנקים, ושרת בחזית התעלה במלחמת ההתשה.

עם שחרורו חזר לקיבוץ, והשתלב בחיי החברה בו. הוא היה בעל מחשבה מקורית מאוד, ועסק בהמצאות שונות. בין היתר המציא משחק חברתי לדינמיקה קבוצתית. הכנת המשחק הושלמה לאחר מותו.

כמה חדשים לפני המלחמה החליט לנסות לגור בעיר. בתקופה זו עבד כמדריך גדנ"ע בבית ספר תיכון בתל-אביב.

זאב אורפז נפל בכ"ה בתשרי תשל"ד (21.10.1973), בקרב על כיבוש מיתחם "מיסורי", במערכה על הרחבת ראשי הגשר. הוא שימש בתפקיד איש צות בטנק.

בן עשרים וארבע בנפלו.

זאב אורפז

סמל זאב אורפז הי"ד

בן מנחם וציפורה

שלמה (שלומיק) ברילובסקי נולד בתל-אביב בא' שבט תש"ו (3.1.1946). התחנך בנתניה, שם סיים בית-ספר עממי, ואת בית-הספר התיכון עיוני. שלמה התבלט בין חבריו בציוניו הגבוהים, ובהיותו ספורטאי מצטיין. שלמה היה חבר קבוצת הנוער בכדור-רגל של "מכבי נתניה".

שלמה התגייס לצה"ל בשנת 1965. עבר גורס מפקדי טנקים, וקורס קציני שריון, ושרת כמפקד מחלקה בגדוד טנקים. בעת מלחמת ששת הימים היה נתון בחופשת שחרור מצה"ל וקיבל פיקוד על פלוגת חיל רגלים, שלחמה בחזית סיני. במלחמת ההתשה שירת כמפקד מחלקה.

לאחר שחרורו מצה"ל למד סוציולוגיה וכלכלה באוניברסיטה העברית, וקבל תואר ב.א. בהצטיינות. ערב המלחמה עמד בפני קבלת התואר השני. את לימודיו האקדמאיים שילב בעבודה במשרד התיירות, וכן במשרד המסחר והתעשייה.

שלמה ברילובסקי נפל בכ' בחשרי תשל"ל (16.10.1973), בעת הקרב על ציר "טירטור" - "לכסיקון". בהיותו מפקד מחלקת טנקים.

בן עשרים ושבע בנפלו.

סגן שלמה ברילובסקי הי"ד
בן סוניה ויצחק

בארי שעבד לפני המלחמה כקצין בטחון במטוסי אל-על, הגיע אל הקרב ישר משליחות בניר יורק. בארי נפל בעת נסיון לחלץ צנחנים פצועים מן "החזה הסיני".

נולד בירושלים בכ"ו אדר ב' תש"ח (6.4.1948). בהיותו בן שש עקרה משפחתו לעיר רמת-גן. את לימודיו התיכוניים עשה בעיר בואנוס-איירס שבארגנטינה, שם עשתה משפחתו בשליחות המדינה. בארגנטינה קנה לעצמו שליטה באנגלית ובספרדית.

בחדש אוגוסט 1966 גויס לצה"ל, ולאחר הטירונות עבר קורס נהגי טנקים, קורס מפקדי טנקים, וקורס קצינים. אחרי כך שימש כמדריך בבית הספר לשריון. במלחמת ששת הימים לחם מתוך טנק שרמן.

לאחר שחרורו מן השרות הסדיר החל ללמוד בחוג למדעי המדינה באוניברסיטת תל-אביב, והתמחה בשיטות מחקר. אחרי כך החל לעבוד כעוזר מחקר באוניברסיטה. לאחר סיום לימודי התואר הראשון ביקר להתמחות במדעי המחשב לתואר השני.

בארי מרט נפל בכ"א בתשרי תשל"ד (17.10.1973), בהיותו מפקד מחלקת טנקים.

בן עשרים וחמש בנפלו.

סגן בארי מרט הי"ד
בן זלמן וצפורה

אפרים ברהום נולד בבגדד, שבעירק, בי"ז תמוז תש"ח (24.7.1948). שנתיים אחר כך עלתה משפחתו ארצה, והשתכנה בעיר פתח תקוה. כאן למד אפרים בבית הספר העממי, ואחר כך המשיך בלימודיו בבית הספר התיכון מקצועי "עמל", במגמה למכשירנות. אפרים גילה כשרון רב בנושאי השרטוט. הוא גילה חוש בגרות מפותח ביחסו לחבריו, שלא גרע מחוש ההומור המיוחד שלו.

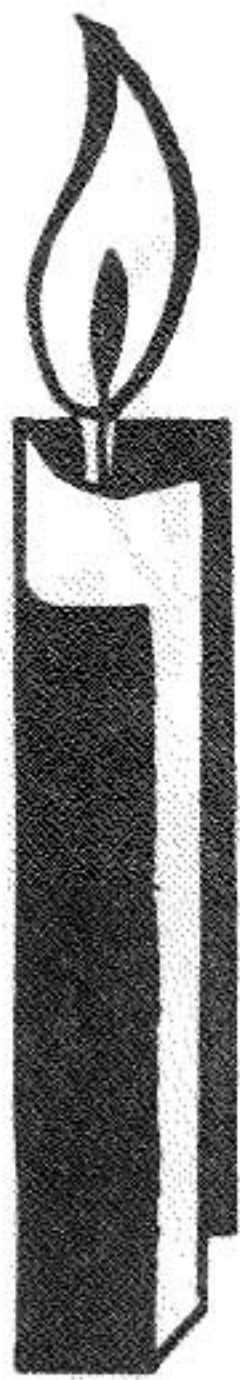
לצה"ל התגייס בחודש אוגוסט 1967. עבר קורס מקצועות טנקים, וקורס מפקדי טנקים. את יתרת שרותו הצבאי עשה בקו התעלה, בימי מלחמת ההתשה שירת בתפקיד של מפקד טנק, והמשיך בתפקיד של רבי סמל פלוגתי.

לאחר שחרורו מצה"ל החל לעבוד במקצוע ההידראוליקה בחברת "אל-על", ואחר כך התמנה לתפקיד מנהל עבודה.

חודשיים קודם שפרצה המלחמה, נשא לו לאשה את כרמלה.

אפרים ברהום נפל בקרב על צומת "לכסיקון" - "טרטור" בכ' בתשרי תשל"ד (15.10.1973). בהיותו בתפקיד מפקד טנק.

בן עשרים וחמש בנפלו.

רס"ל אפרים ברהום הי"ד
בן סביחה וכדורי

ג'רלד (ג'רי) ברגמן נולד בג' טבת תש"ח (16.12.1947) במריילנד, שבארצות הברית. בהיותו בן ארבע עשרה הגיע ארצה יחד עם אימו, אחותו ואחיו הצעיר. כעבור שנתיים חזרה המשפחה לחו"ל, אך ג'רי נותר בקבוץ גניגר.

ג'רי נקלט במהירות בביתו החדש, למרות קשיי השפה וההסתגלות. הוא היה נער עצמאי מאוד, בעל בהירות מחשבה והתבלט כספורטאי וכדורסלן מצטיין. בין היתר אימץ את קבוצת הכדורסל של הקיבוץ.

עם תום לימודיו בבית הספר היסודי בגניגר המשיך ללמוד בבית הספר המקצועי באפיקים, ולאחר מכן יצא לשנת שרות שלישית בקבוץ גונן.

לצה"ל התגייס באוקטובר 1967. עבר טירונות בשריון, קורס תותחני טנקים, ובעת מלחמת ההתשה שרת כשנה באחת מיחידות קו סיני. לפני תום שרותו הצבאי עבר קורס משקי קשר, וסיים את שרות החובה בבית הספר לשריון, כמדריך.

עם שחרורו מהצבא הסדיר, בנה לו ג'רי משפחה. הוא נשא לאשה את מרים, בת הקיבוץ, ונולדה בתם, שרון. המשפחה שהקים הפכה להיות מרכז חייו, והוא הקדיש לאשתו ובתו את מרבית עתותיו. במשך השתלב ג'רי בענף הרפת, והמשיך להיות המארגן והרוח החיה של קבוצת הכדורסל המקומית.

ג'רלד ברגמן נפל בכ' בתשרי תשל"ד (16.10.1973) בקרב על החוה הסינית, שנועד לאבטח את ראשי הגשר לגדה המערבית. במלחמה נשא בתפקיד איש צוות בטנק.

בן עשרים ושש בנפלו

סמל ג'רלד (ג'רי) ברגמן הי"ד
בן רוברט ורוזה

חנן ברקוביץ נולד בי"ז אב תש"ט (12.8.1949) בקיבוץ "העגן". בהיותו ילד עברה משפחתו לשמרת, הקיבוץ שבגליל המערבי. כאן התחנך לצד בני כיתתו.

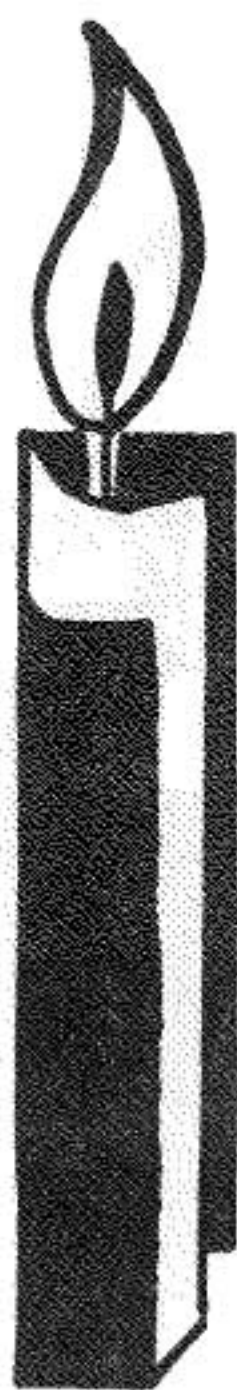
בהיותו בכיתה י"ב פרצה מלחמת ששת הימים, וחנן וחבריו נטלו על עצמם לתפעל את החיים התקינים בקיבוץ.

בסוף חודש אוקטובר 1967 גוייס לצה"ל. עבר קורס נהגי טנקים, ואחר כך קורס תותחני טנקים. לאחר תקופת שרות בשריון, הוצב להיות מדריך בבית הספר לשריון. בחייו הפרטיים, כבשרותו הצבאי נודע תמיד באופיו הנחם, ובשלותו המופלגת.

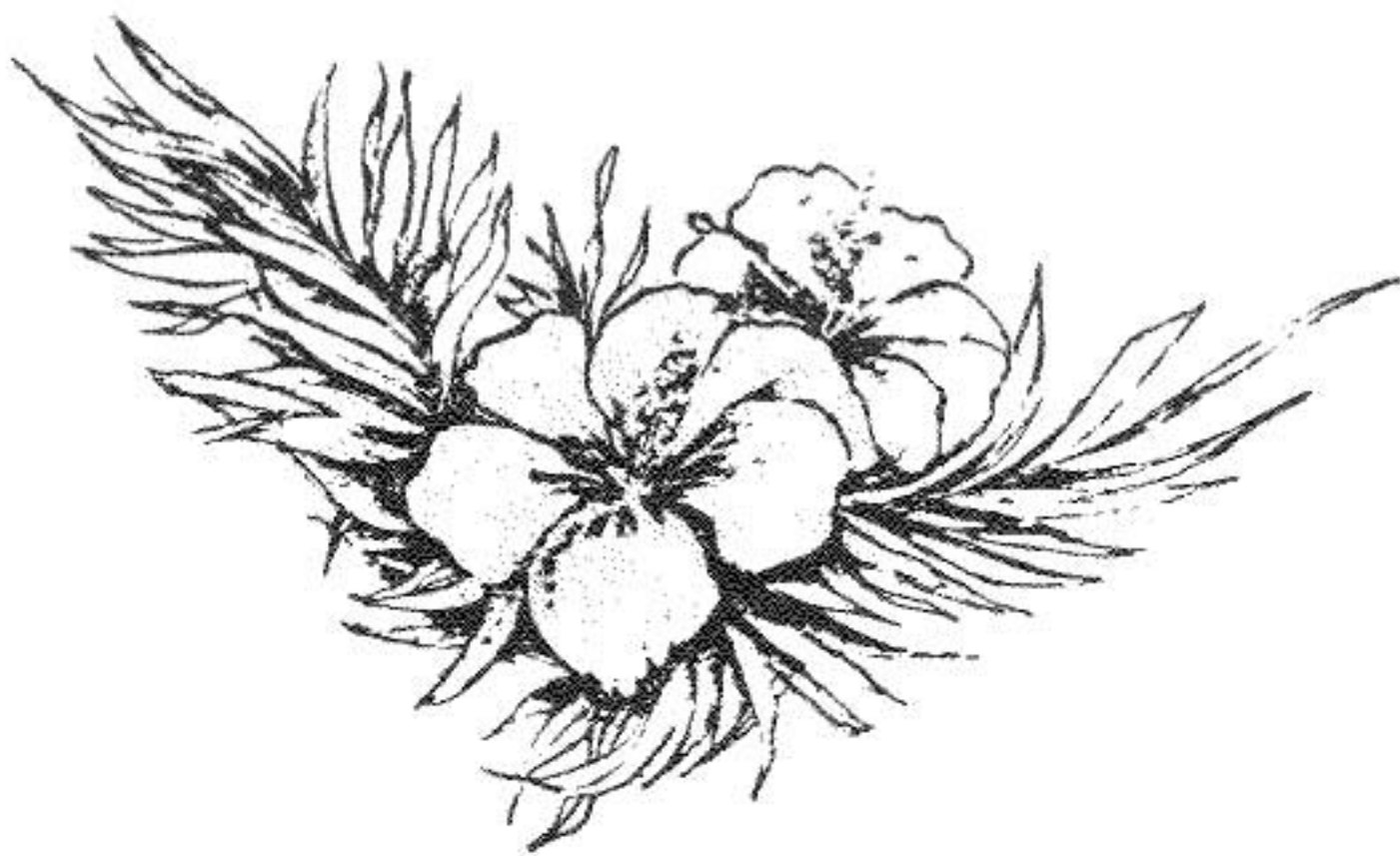
הוא השתחרר מצה"ל בחודש אוקטובר 1970, נשא לאשה את חברתו יהודית, ויחדיו יצאו בני הזוג לטיול באירופה. אחרי כך החל לעבוד בנגרית הקיבוץ, והיה בין מקימי חוג השיט של המשק.

חנן ברקוביץ נפל בקרב הפריצה אל הגדה המערבית של התעלה, עת שרת כתותחן טנק; היה זה בכ' בתשרי תשל"ד (ליל 15.10.1973).

בן עשרים וארבע בגפלו.

סמ"ר חנן ברקוביץ ז"ל
בן מאיר ושושנה

דובה'לה גרנק היה החלל הראשון של החטיבה. נפל מפגיעת רסיס פגז בעת ההפגזה בקרבת מוצב "חמדיה".

דובה'לה נולד בכ"ג תשרי תש"ט (26.11.1948) בעיר ליאון, שבצרפת, למשפחה שומרת מסורת. בן שלוש היה, כשעברה המשפחה לגור באורוגואי, שבדרום אמריקה. כשהיה בן שלוש עשרה עלתה המשפחה לארץ, והוא החל ללמוד בישיבה תיכונית שבחדרה.

לצה"ל התגייס בחודש נובמבר 1967. עבר קורס משקי חרמ"ש, ואחר כך סיים קורס קציני חיל רגלים. דובה'לה היה זמן ממושך בקו התעלה בימי מלחמת ההתשה. מילא תפקידים של קצין סיור, ומפקד מעוז בגזרה המרכזית. בימים אלה גילה אומץ רב בקרב, ואחריות רבה לחיליו.

לאחר שחרור מצה"ל נשא לאשה את זהבה. לזוג נולדו הבנות: עדית, וחגית. דובה'לה עבד כעמיל מכס בחברת ההסרטה "גבע". הוא התכוון ללמוד משפטים באוניברסיטה.

דובה'לה גרנק נפל בי"א בתשרי תשל"ד (7.10.1973). בצריח הטנק בהיותו קצין מבצעים של גדוד "עובד".

בן עשרים וחמש בנפלו.

סרן דב (דובה'לה) גרנק הי"ד
בן יוסף וחנה

גרשון דוד נולד בקבוץ בית השיטה שבעמק בי"ח באב תש"ט, 3 באוגוסט 1949. כאן למד בבית הספר היסודי וסיים את בית הספר התיכון. בהיותו בכיתה י"א השתלב בהדרכת חברת הילדים של הקבוץ, והמשיך בה אחרי שחרורו מן הצבא.

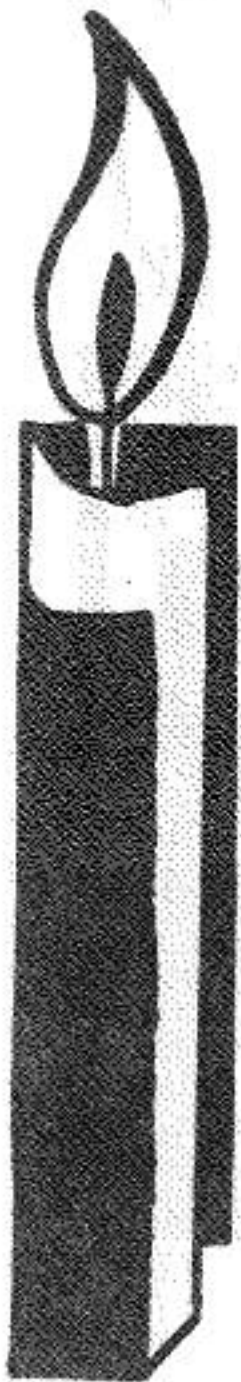
כאיש תוסס וחברותי היה פעיל בקליטת חברים צעירים, שהצטרפו למשק ופיתח קשרים הדוקים עם יהודי התפוצה, שבאו לקבוץ. פיתח מועדון לצעירים, חוגי ספורט, חוג צילום והאזנה למוסיקה היו תחביביו, ובאמצעותם הקרין על סביבתו.

בסוף חודש אוקטובר 1967 התגייס לצה"ל, ושרת בחיל האויר. לאחר שנה וחצי עבר אל השריון. סיים קורס תותחני טנקים ושרת במלחמת ההתשה בקו סיני.

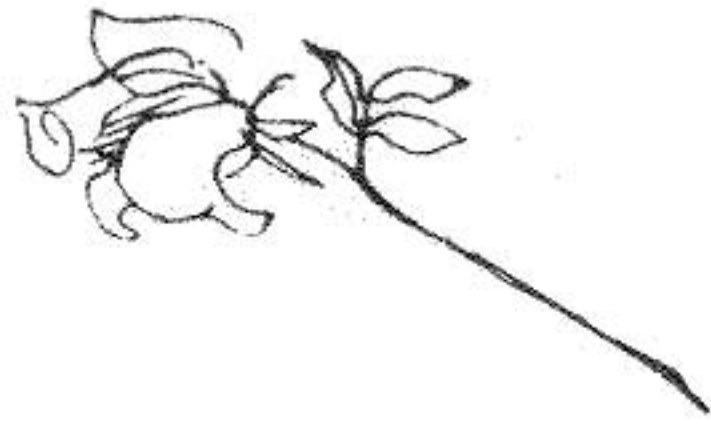
עם תום שרותו הצבאי חזר למשק, וקבל לידייו את רכז הפרדס בו התמחה כבר בהיותו תלמיד בית הספר. בתפקיד זה עסק בשכלול שיטות העבודה, בהפעלת מערכות השקייה חדישות ושינוי שיטות הריסוס נגד מזיקים, שתודות להן נהפך פרדס בית השיטה ל"נקי" ביותר בעמקים. את העבודה הזאת רצה לקשור עם חלומו להיות טייס. הוא ביקש חופש לשנה מן הקבוץ כדי להשיג רשיון טיס שיאפשר לו לרסס את הפרדס ואת שדות המשק מן האויר.

גרשון דוד נפל בי"ט בתשרי תשל"ד (ליל 15.10.1973) בקרב על כבוש צומת "לכסיקון" - "טרטור". היה זה קרב הפריצה של כוחותינו אל הגדה המערבית של התעלה. במלחמה שירת כטעך קשר.

בן עשרים-וארבע בנופלו.

סמל גרשון דוד הי"ד
בן מנחם וחנה

טובי נולד בתל-אביב בג' טבת תשי"א (12.12.1950). כאן למד שש שנים בבית הספר העממי "אליאנס". אחר כך עברה המשפחה להתגורר בכפר סירקין המוריק, שליד פתח-תקווה. טובי השלים את לימודי בית הספר העממי בבית הספר "כצנלסון", ולמד לימודים תיכוניים במגמה למכשירנות בבית הספר המקצועי "עמל". הוא גילה נטיה למקצועות הריאליים, והשיג בהם ציונים נאים.

כשביקשנו מחבריו להעלות קוים לדמותו נזכרו מיד בחוש ההומור המקורי שלו, ובאהבתו לחברה ולסביבה.

עם גיוסו לצה"ל נשלח לטירונות בחיל השריון, ואחר כך עבר קורס תותחני טנקים וקורס מדריכי קשר. שרותו המבצעי עבר עליו בעיקר בתעלה, במלחמת ההתשה.

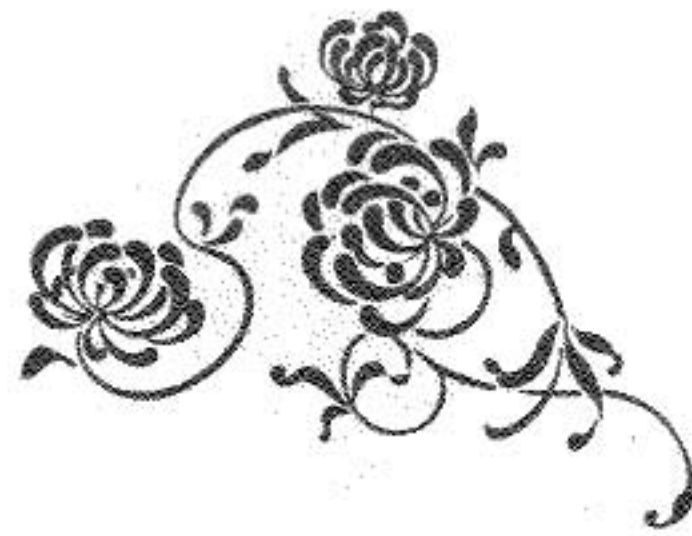
לאחר שחרורו מן השרות הסדיר החל לעבוד בתעשייה האווירית כמכשירן. היעילות והכשרון עמדו לו גם כאן, ולא יצאו ימים מרובים עד שהוטל עליו תפקיד של ניהול מחלקה.

טובי נפל בכ' בתשרי תשל"ד (בלילה שבין 15-16 בחודש אוקטובר). היה זה בקרבות לפריצת צומת הצירים "לכסיקון" ו"טרטור". במלחמה שימש בתפקיד תותחן.

בן עשרים ושלוש בנפלו.

סמ"ר טובי (יום טוב)
גולדנברג הי"ד
בן ליאון וסוזן

גדעון גלעדי נולד בכ"ב טבת ת"ש (3.1.1940) בקיבוץ אשדות יעקב, בהיותו בן תשע עברה משפחתו לכפר יהושע, אחר כך לפתח תקוה ולבסוף השתקעה באשקלון.

לאחר סיום ביה"ס היסודי, למד בבית הספר החקלאי "כדורי". גדעון התגייס לצה"ל בחדש יולי 1957, ליחידת הנח"ל המוצנח, עם גרעין מבית ספר כדורי. הוא עבר קורס צניחה וקורס מפקדי כיתות. לאחר שחרורו מהצבא למד בקורס לקציני מכוונות בחיפה.

בשנת 1961 נשא לאשה את רות ונולדו להם 2 בנים : דגן ועירן. אחר כך עבד בחברת מקורות בצפון, ובהקמת סכר באיזור סדום - בשירות חברת מפעלי ים המלח, בשנת 1964 עבר עם משפחתו לעיר אשקלון.

לאחר שאמנון אחיו נפל במלחמת ששת הימים, התגייס לצבא הקבע, עבר קורס קציני שריון וקורס מפקדי פלוגות. במלחמת ההתשה שרת בקו התעלה, ועד מהרה קנה לו שם של מפקד נועז ומוכשר.

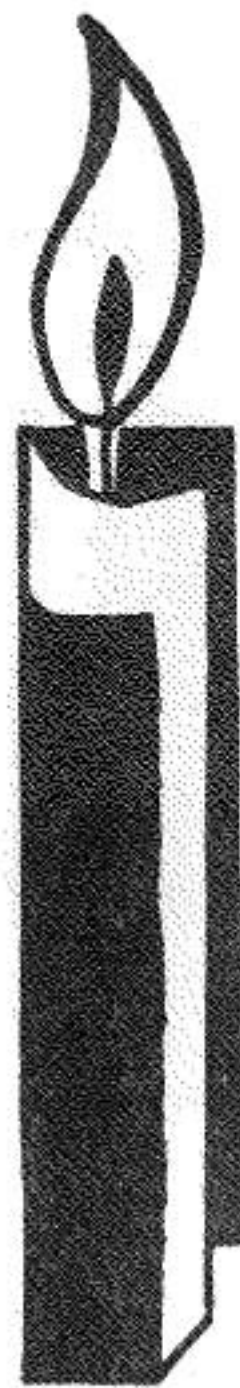
לאחר מלחמת ההתשה השתחרר משרות קבע והחל להשתלם בקורס למנהלי מוסכים.

גדעון נפל בי"ב בתשרי תשל"ד (15-16.10.1973) שעה שיצא בראש פלוגתו, שהובילה את כח הפריצה של האוגדה בדרכו אל הגדה המערבית.

על גבורתו במלחמה הוענק לו עיטור הגבורה.

בן שלושים ושלוש בנפלו.

רס"ן גדעון גלעדי הי"ד
בן דוד ועדה

יוליאן דודזון נולד בכ"ט טבת תש"ח (10.1.1948) בבוקרשט, שברומניה. בהיותו בן ארבע-עשרה עלתה משפחתו לישראל. הוא למד שנתיים בבית-הספר החקלאי "בך שמן". שנתיים נוספות למד במגמה הריאלית בבית הספר "תיכון חדש" בתל-אביב.

לצה"ל התגייס בחודש אוגוסט 1966. עבר טירונות, וסיים קורס תותחנים לטנקי שרמן. בתפקיד תותחן נלחם במלחמת ששת-הימים. לאחר המלחמה עבר הסבה מקצועית לטנק הפטון, וסיים קורס מפקדי טנקים. את יתרת שרותו הצבאי הוציא בקו סיני בקרבות ההתשה.

לאחר שחרורו מצה"ל למד ביאולוגיה באוניברסיטת תל-אביב, וקיבל תואר בוגר. בעת לימודיו עבד במרכז למיכון משרדי, והתמחה בתכנון מחשבים ותכנותם.

בחודש מרס 1972 נשא לו לאשה את יהודית, ולזוג הצעיר נולדה הבת רויטל. רויטל נולדה חודשיים קודם לנפילתו בקרב.

יוליאן דודזון נפל בי"ז בתשרי תשל"ד (15-16.10.1973), בקרב הפריצה לגדה המערבית של התעלה. הוא מילא תפקיד איש צוות בטנק.

בן עשרים ושש כנפלו.

סמ"ד יוליאן דודזון הי"ד
בן יוסף (פרוים) ומרייטה

אהוד דוניגר נולד בד' באייר תשי"ג (19.4.1953) במנצ'סטר שבאנגליה. בשנת 1956 עלתה משפחתו לישראל, והתיישבה במושב "הבונים", הסמוך לחיפה. אהוד למד בבית הספר היסודי בקיבוץ נווה-ים, ואחר כך בבית הספר האיזורי "כרם מהר"ל" ובבית הספר התיכון הקלאי בכפר גלים.

לצה"ל התגייס בחודש אוגוסט 1971. עבר קורס מקצועות טנקים, קורס מפקדי טנקים, קורס קציני שריון, וקורס שלישים. אחר שירת בתפקיד קצין קישור של גדוד "עובד".

הוריו של אהוד, וחבריו, יזכרו אותו תמיד כבחור חברותי ועליון. הוא חיבב שחיה, וניגן בתופים בתזמורת. אהוד התכוון לשאת לאישה לאחר שחרורו את חברתו דפנה.

אהוד דוניגר נפל בכ' בתשרי תשל"ד (15.10.1973) בקרב הפריצה לגדה המערבית של התעלה, לאחר שהתנדב להיות איש צוות בטנק.

בן עשרים בנפלו.

סג"מ אהוד (הוורד)

דוניגר הי"ד

בן דוד ורות

מוטי טל נולד בי"כ באב תש"י (3 באוגוסט 1950), בעיר רחובות, את לימודיו היסודיים עשה בעיר תל-אביב. אחר כך הצטרף לחברת הנוער של קיבוץ גבעת השלושה הסמוך לפתח-תקוה. כאן סיים את לימודיו, והתגייס לצה"ל בחודש נובמבר 1968.

מלכתחילה ביקש מוטי לשרת בנח"ל, אך לאחר שהגרעין שהיה בו התפרק, הגיע לשריון. עבר קורס נהגי טנקים, ואחר-כך שרת בקו סיני בימי מלחמת ההתשה שנה לפני תום שרותו עבר קורס מדריכי קשר, והמשיך את שרותו בבית הספר לשריון בתפקיד הדרכה.

עם תום שרותו הסדיר הצטרף להוריו, שבקיבוץ "אורים", שבנגב, ועבד כרפתן. חצי שנה קודם לפרוץ המלחמה, נשא לו לאשה את ויקי. ויקי הרתה לו. בנם נולד חמישה וחצי חודשים לאחר שנפל, והוא נקרא בשמו: מרדכי.

מרדכי טל נפל בכ' בתשרי תשל"ד (15-16.10.1973), בקרב הפריצה לגדה המערבית של תעלת סואץ. בהיותו בתפקיד איש צוות בטנק.

בן עשרים ושלוש בנפלו.

סמ"ר מרדכי (מוטי) טל הי"ד
בן אברהם ולאה

שמואל ישראל נולד להוריו דב ועדית, כבן בכור, באפריל 1948. עלה לארץ עם הוריו ואחותו מרומניה בשנת 1960. גדל בבית מסורתי. את לימודי התיכון עשה בבית צבי ע"ש צ. סיטרין, בי"ס חקלאי-דתי בשיפולי הכרמל ליד צומת נחל אורן - עתלית.

משפחתו גרה בשכונת נחלת יהודה, צפונית לראשל"צ.

שמואל גויס לצה"ל באוגוסט 1967, עבר מסלול ממושך של איש צוות טנק, ומפקד בשיריון. את מרבית שרותו הסדיר עשה בסיני. והשתתף באופן פעיל בקרבות מלחמת ההתשה.

שמואל שוחרר באוגוסט 1970, והחל מיד בעבודתו בתעשייה הצבאית כטכנאי אלקטרוניקה. את הסמכתו השלים במהלך עבודתו, עת למד בשעות הערב להשכלתו כטכנאי ב"אורט" סינגלובסקי שבת"א.

גם תחביביו קשורים היו באלקטרוניקה ומיכשור. אהב לשחק כדורגל בחוג ידידיו ומכריו, ומידי פעם אף נהג לחזות במשחקים בליגה הלאומית.

אהוד ביותר על ידידיו וכל מי שהכירו, הן משרותו הצבאי והן בחייו האזרחיים. שמואל היה רגיל במאמץ וחריצות כל ימיו.

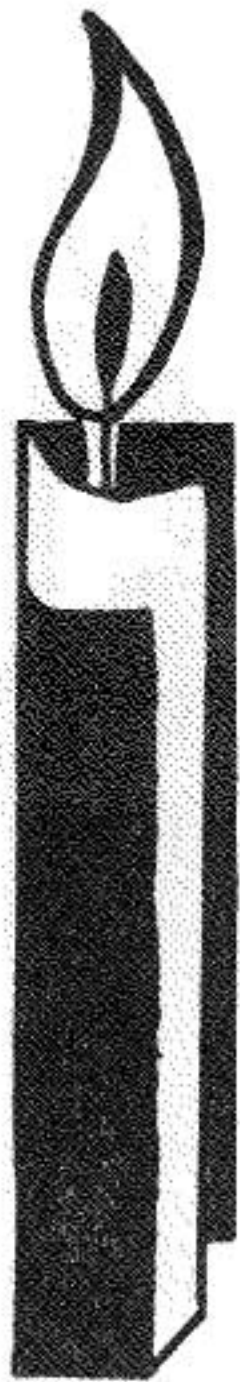
עבד קשה והיה מסור ללימודיו ולמקום עבודתו. לא הזניח גם את הוריו, והתגורר עם אשתו בראשל"צ, גם לאחר נישואיו. נודע במזגו השקט והסבלני. בחור בעל נפש אצילה.

שמואל נפל ב-ל שבט תשל"ה, חודש פברואר 1975, בתאונת אימונים שארעה עת שירת עם פלוגתו במילואים באזור ראס סודאר שבמערב סיני.

השאיר אשה ותינוקת בגיל 6 חודשים.

בן עשרים ושבע בנופלו.

סמ"ר שמואל ישראל הי"ד
בן דב ועדית

דוד (דודיק) כהן נולד ביפו בכ"ב כסלו תש"י (13.12.1949). בן חמש היה, עת עברה המשפחה להתגורר במושב "תלמי אליעזר", הסמוך לחדרה. דודיק למד בפרדס חנה הסמוכה. בהיותו בן שש עשרה עקרה משפחתו לעיר באר-שבע, ודודיק המשיך בלימודיו בבית-הספר התיכון בעיר. דודיק השתלב במהירות בסביבתו החדשה והתחבב על מוריו וחבריו.

לצה"ל התגייס בחודש אוגוסט 1968. עבר קורס נהגי טנקים, קורס מפקדי טנקים, וסיים קורס קצינים. אחר-כך התמנה מפקד מחלקת טנקים בגזרה הדרומית של התעלה וסגן מפקד פלוגה.

עם שחרורו מן השרות הצבאי החל ללמוד כלכלה באוניברסיטת באר-שבע. הוא סיים בהצטיינות את לימודי השנה הראשונה ועבר לגור בתל-אביב. בחודש אוגוסט 1972 נשא לו לאשה את חני, שהיתה מוכרת לו עוד מתקופת לימודיו בתיכון, ואחר-כך מן השרות הצבאי. השנים למדו באוניברסיטה, ודודיק עבד בעבודה בטחונית. דודיק סיים בהצלחה את לימודי השנה השניה ורצה להמשיך בלימודי הכלכלה, לצד העבודה הבטחונית.

דוד יואל כהן נפל בי"ט בתשרי תשל"ד (ליל 15.10.1973), בקרב צומת "לכסיקון" - "טרטור", במערכה על הפריצה לגדה המערבית של התעלה, בפקדו על מחלקת טנקים.

שמונה חודשים לאחר מותו נולדה בתו תמר, לאשתו חני, שהיתה קצינת הסעד והנפגעים של היחידה.

בן עשרים וארבע בנפלו.

סרן דוד יואל כהן הי"ד
בן אליהו ורחל

יוסף כהן נולד בח' אלול תש"ט (2.9.1949), בקיבוץ פרוז, שבגליל העליון. כאן גדל והתחנך וכאן עוצבה אשיותו, בקרב בני חברת הילדים.

לצה"ל התגייס בחודש אוקטובר 1969. הוא עבר קורס נהגי טנקים, קורס תותחני טנקים, קורס מפקדי טנקים, ואחר-כך עבר גם קורס קצינים. זמן רב שהה בחזית התעלה, והשתתף לצד פיקודיו בקרבות ההתשה.

עם שחרורו מן השרות חזר לקיבוץ, והחל לרכז את ענף המדגרה.

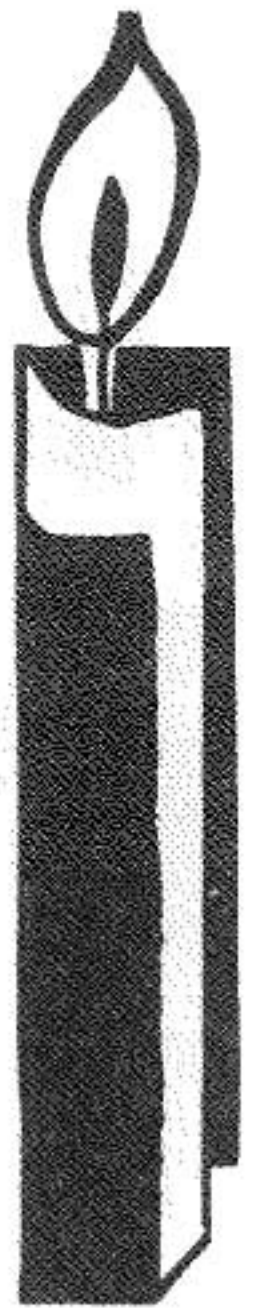
יוסי למד בקורס הכנה לטכניון, וביקש ללמוד שם בפקולטה להנדסת חשמל. את זמנו הפנוי הקדיש לענפי ספורט שונים כמו, כדורסל, ושחיה.

יוסף כהן נפל בכ' תשרי תשל"ד (15-16.10.1973), בקרב הפריצה לגדה המערבית של התעלה. הוא מילא תפקיד מפקד מחלקת טנקים.

בן עשרים וארבע בנפלו.

סגן יוסף כהן הי"ד
בן שלמה ולאה

סמ"ר נחום לניאדו הי"ד
בן גבריאלי ולינדה

נחום לניאדו נולד בט"ז אב תש"י (1.6.1949) בעיר מוסול, שבעירק. בהיותו בן שנה וחצי עלתה משפחתו לישראל, והשתכנה בעיר חיפה. למד בעיר בבית הספר העממי, ואחר כך המשיך ולמד בבית הספר התיכון מקצועי "בסמת". נחום גילה נטיה למקצועות הריאליים, ועשה בהם חיל. שעותיו הפנויות הוקדשו לפעילות במסגרת המועדון הטכני המקומי. במסגרת המועדון השתתף בתחרויות שיט, שחיה, ובצעדות. אחרי כך הפך להיות במועדון מחניך למדריך.

לצה"ל התגייס בחודש אוגוסט 1967. עבר קורס נהגי טנקים, ובמקצוע זה שימש בחזית התעלה, בקרבות ההתשה. כששקטה חזית התעלה עסק בהדרכה בבית הספר לשריון.

לאחר שחרורו מצה"ל למד בטכניון בפקולטה לתעשייה ולניהול. במקביל עבד בתפקיד עוזר למהנדס במפעל "מיכלי - כרמל".

שלושה חודשים לפני פרוץ המלחמה נשא לו לאשה את פסיה. השניים בקשו להקים משפחה, ולעבור לעיירת פיתוח.

נחום לניאדו נפל בכ' בתשרי תשל"ד (15.10.1973), בקרב הפריצה לגדה המערבית של התעלה. הוא נשא בתפקיד איש צוות טנק.

בן עשרים וארבע בנפלו.

יהושע לוי היה הרוח החיה בקבוצת הכדורגל של מכבי השקמה. לאחר מותו נקראה הקבוצה על שמו. היום קוראים לה: "מכבי יהושע השקמה".

יהושע לוי נולד ב-14 למאי 1949 בבגדד שבִּעִירַק. בהיותו בן שנתיים עלתה משפחתו לישראל, והשתקעה בעיר רמת־גן. כאן למד יהושע בבית־הספר העממי, ואחר־כך המשיך בלימודיו בבית ספר מקצועי במגמת מסגרות ופחות. בן שבע היה, כשלוקח ממנו אביו. אחר־כך נספה אחד מאחיו בתאונת דרכים. אירועים טרגיים אלה הטביעו את חותמם על אישיותו של יהושע. מגיל צעיר גדל כילד עצמאי, ונטל על שכמו חלק ניכר מפרנסתה המשפחה.

לצה"ל התגייס בחודש פברואר 1967. עבר קורס נהגי טנקים, ונטל חלק במלחמת ששת הימים. הוא גם השתתף בפעולת כראמה, ובמלחמת ההתשה נפצע מרסיסים בחזהו.

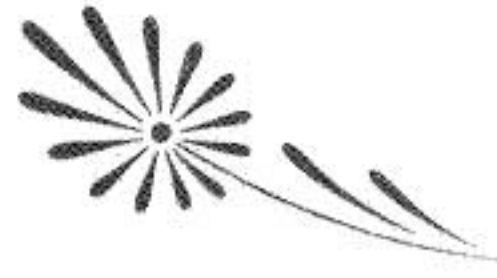
כשהשתחרר מצה"ל החל לעבוד במפעל למוצרי פלסטיק, ובמשך הזמן הגיע לדרגת מנהל עבודה. בזמנו הפנוי אירגן וניהל את קבוצת הכדורגל של מכבי השקמה.

יהושע לוי, קראו לו בשם חיבה "שוקי", נפל בי"ט בתשרי תשל"ד (15.10.1973) בקרב על צומת "לכסיקון" - "טירטור". במלחמה מילא תפקיד איש צוות בטנק.

בן עשרים וארבע בנפלו.

סמל יהושע לוי הי"ד
בן שפיקה ואברהים ז"ל

משה נולד בי"ג תשרי תשי"א (24.9.1950) בתל-אביב להורים נצולי השואה. למד כביה"ס היסודי ע"ש "הס" ובביה"ס התיכון "עיוני ט" בת"א. בחופשותיו הדריך משה בקייטנות קיץ וגדנ"ע בתיכון עירוני א'. חניכיו לא ישכחו לעולם את חיוכו המקסים, וסבר פניו בהם קבל אותם בעת הפעולות. בשנת 1968 התגייס לצה"ל ובחר - כפי שהודיע מראש - ביחידה קרבית, בשריון. הוא עבר קורס תותחני-שריון ואח"כ קורס מדריכים. בדרכו הצבאית הוכר כמדריך מעולה ותרם רבות להדרכה מיכולתו ומרצו.

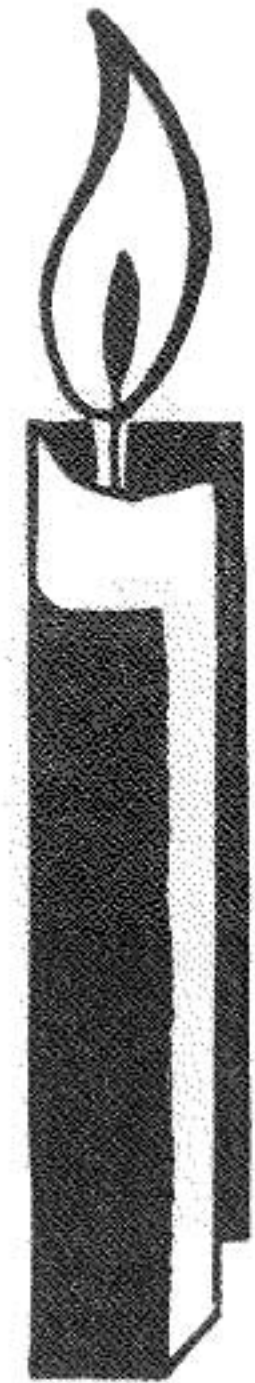
תחילה שימש כמדריך במט"ז - תפקיד קשה ואחראי. אח"כ הועבר לחדר המכשירים. משה פיתח היעל את נושא המכשירים. וכן שיפר את אמצעי העזר להדרכה: ביצע חתכים במכשירים השונים וצייר שקפים וכרזות. את מערכי השיעור כתב בעצמו וחומר זה משמש עד היום הזה תורה שעל פיה ממשיכים ללמד בבית הספר בכל מערך השריון. אין פלא ששמו של משה חרוט על כנת גביע "המדריך המצטיין".

לאחר שחרורו מצה"ל החל ללמוד רפואה באוניברסיטת בולוניה שבאיטליה כאשר פרצה המלחמה ביום הכיפורים היה משה בארץ בחופשה. למרות שבצה"ל הוא מופיע כסטודנט הלומד בחו"ל, נענה משה לצו המצפון והחובה הלאומית, והמתייצב ליחידתו.

שבוע ימים נלחמה יחידתו נגד האויב המצרי בקרבות הבלימה, ולבסוף יצאה לקרב ההבקעה לעבר האגם המר. כאשר הגיעה הפלוגה לצומת "לכסיקון"-טרטור נפתחה עליה אש ממארב נ"ט.

מקרב זה משה לא שב עוד. נפל ביום כ' תשרי תשל"ד 16.10.73 בשעה 4.00 בבוקר.

בן עשרים ושלוש בנפלו.

סמ"ר משה מילדנר הי"ד
בן אידה ויעקב

יצחק מלצר נולד ביוהנסבורג שבדרום אפריקה ב־13 במאי 1949. בן 12 היה, כשעלתה משפחתו ארצה, והשתכנה בעיר פתח־תקה. כאן למד בבית הספר העממי, ואחר־כך המשיך בלימודיו בבית הספר התיכוני עיוני "אחד־העם".

יצחק גילה נטיה למקצועות הריאליים. הוא היה ספורטאי מעולה - שיחק בכדור רגל, התאמן בג'ודו ובטניס, והשיג מדליות ותעודות בזכות הישגיו באתלטיקה קלה. עם זאת מצא גם פנאי להצטיין במשחק השחמט.

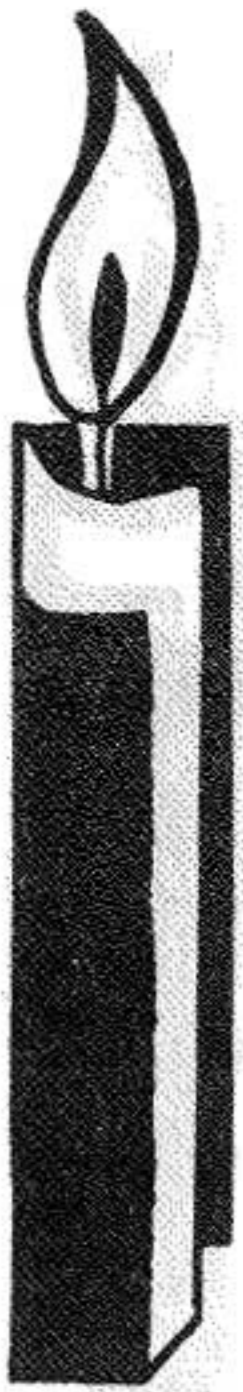
יצחק מלצר התגייס לצה"ל בחודש אוגוסט 1967. עבר קורס מקצועות שריון, ואחר־כך שרת באחת מיחידות קו סיני. משם עבר לקורס מדריכי טנקים, והוצב כמדריך תותחנות בבית־הספר לשריון.

הישגיו בתחום ההדרכה צוינו בגביע ההצטיינות, שהעניק לו מפקדו.

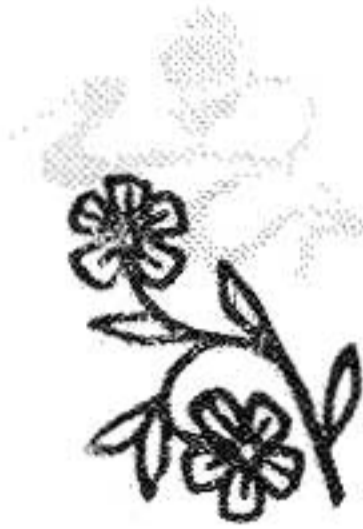
לאחר שחרורו מצה"ל נשא לו לאשה את חברתו יהודית, והחל ללמוד בפקולטה לכלכלה ולראיית חשבון, באוניברסיטת תל־אביב. במקביל ללימודיו החל לעבוד בחברת י.ב.ג., ובמהרה מונה לתפקיד מנהל מחלקת התמחיר.

יצחק מלצר נפל בכ' בתשרי תשל"ד (15.10.1973), בקרב הפריצה לגדה המערבית של תעלת סואץ. במלחמה שרת בתפקיד איש צוות בטנק.

בן עשרים וארבע בנפלו.

סמ"ר יצחק מלצר הי"ד
בן גרשון ז"ל ופני

נפתלי סידרר נולד בי"ז באדר תש"ט (25.3.1949) בקבוצת משמר השרון. התחנך בבית הספר העממי במקום, ואחר-כך למד בבית הספר התיכון האיזורי בגבעת חיים איחוד.

נפתלי אהב משחק ימיו לעסוק באלקטרוניקה, והיטיב לשחק בכדור-סל. חבריו זוכרים אותו כשקט רציני ושלו, בהיר מחשבה ונחוש החלטה. עם זאת, היה בעל חוש הומור פקחי ומיוחד.

נפתלי התגייס לצה"ל בחודש יוני 1966. עבר קורס מקצועות טנקים, ואחר-כך קורס מפקדי טנקים. במלחמת ההתשה שרת עם חבריו ליחידה בקו תעלת סואץ.

עם שחרורו מצה"ל החל ללמוד הנדסת חשמל בטכניון בחיפה, והשלים את לימודי השנה הראשונה. נפתלי נפל בקרב הפריצה לגדה המערבית של התעלה בכ' בתשרי תשל"ד (ליל 15.10.1973).

בן עשרים וארבע בנפלו.

סמ"ר נפתלי סידרר הי"ד
בן דב וחיה

עמירם עפגין נולד בתל-אביב בי"ח טבת תש"ט (19.1.1949). הוא גדל והתחנך במושב "סגולה", שבחבל לכיש, שם הצטיין בלימודיו בביהספר העממי. עם תום לימודיו נשלח לפנימיה לנערים מחוננים "כרמית" שבירושלים, בה למד במגמה למכונאות רכב, והתבלט כתלמיד שקדן וחרוץ, וכספורטאי מעולה, האהוב על חבריו.

לצהל התגייס באוגוסט 1967. עבר קורסי מכונאות, וקורס חשמלאות טנקים, ושרת כאיש חיל החימוש ביחידת שריון בחזית סיני בעת מלחמת ההתשה. בעת שרותו התנדב לקורס טיס, אולם נופה לאחר שנת לימודים ואימונים. עם זאת השלים עמירם קורס צניחה, וערך טיסת יחיד במטוס מדגם "פוגה".

לאחר שחרורו משרותו הסדיר בצבא, עבד כמדריך קהילה ונוער - במסגרת פרויקט מושבים במצוקה במושב "נחלה". כשרונותיו הטבעיים במוסיקה ובספורט סייעו לו לגבש סביבו את הנוער המקומי. במקביל לעבודתו כעובד נוער וקהילה למד מכונאות במסגרת לימודי החוץ של הטכניון בבאר-שבע, והתכוון להמשיך בלימודים אלה בעתיד.

בחודש יולי 1973 נשא עמירם לאשה את נאוה. לאחר נשואיו הפסיק את לימודיו, כדי שתהיה לו שהות לבסס את משקו שבמושב; עם זאת תכנן לחזור ולחבוש את ספסל הלימודים באוניברסיטה, במסגרת הפקולטה למדעי ההתנהגות.

הוא יזכר לרעיו כאדם בעל כישורים טבעיים, לארגון ולמנהיגות, הפועל בשקט פנימי רב.

עמירם אפגין נפל בכ' בתשרי תשל"ד (16.10.1973), בקרב הפריצה לגדה המערבית של התעלה, לאחר שהתנדב להיות איש צוות בטנק.

בן עשרים וארבע בגופלו.

סמל עמירם עפגין הי"ד
בן זכריה ויונה

אבנר פליקס נולד בי"ח בתמוז תש"ט (15.7.1949) בקיבוץ עין גב. הוא למד בבית הספר היסודי, שבקיבוץ גינוסר, וכשעקרה המשפחה מן הקיבוץ לחדרה, למד שם בבית הספר התיכון. הוא סיים את הלימודים במגמה הריאלית, ובקיץ 1967 עמד בבחינות הבגרות. אבנר פליקס היה נער שקדן וחרוץ, וחיבב מאוד בעלי חיים.

לצה"ל התגייס בחודש נובמבר 1967. עבר קורס מקצועות טנקים, ואחר כך קורס מפקדי טנקים. זמן רב שרת בקו התעלה, בימי מלחמת ההתשה.

אבנר השתחרר מצה"ל בסתיו 1970, והחל ללמוד רפואה באוניברסיטת תל-אביב. הוא עשה חייל בלימודיו.

חודשים אחדים לפני המלחמה הוצב לשרות ביחידה של חיל הרפואה, אך כשפרצו הקרבנות, התנדב לשוב ליחידתו.

אבנר פליקס נפל בכ' בתשרי תשל"ד (15.10.1973), בצומת "לקסיקון"-"טירתור", במלאו תפקיד מט"ק.

רס"ל אבנר פליקס הי"ד
בן פאולה ז"ל וגדעון

בן עשרים וארבע בנפלו.

מרדכי (מוטקה) אילן קיטאי נולד בקפריסין בו' תמוז תש"ח (13.7.1948). משפחתו עלתה לארץ זמן קצר אחר כך, והתיישבה בקיבוץ יגור. אחר כך עקרה לקיבוץ "נוהים". כאן גדל מרדכי אילן וקיבל את חינוכו. סקרנותו מצאה לה ביטוי בקשת רחבה של מקצועות - הומאניים כריאליים. את לימודיו התיכוניים עשה בבית הספר התיכוני בכפר גלים. כאן גילה שקדנות והצטיינות. חיבה מיוחדת נודעה בליבו למשחקי ספורט שונים, ולפעילות חברתית.

בחודש אוגוסט 1967 גוייס לצה"ל, ועבר את רוב השרות בקו התעלה, במלחמת ההתשה. הוא עבר טירונות שריון, קורס תותחני טנקים, קורס מפקדי טנקים, ונודע כמפקד טנק אחראי ומצטיין.

מות אמו, רעיה, הותיר בו צלקות, אך חיזק את הקשר שבינו ובין אביו חנינא.

לאחר המלחמה שלח אותו הקיבוץ ללימודים בטכניון, בפקולטה להנדסת מזון, על מנת שיוכל לחזור לעבוד במשקו. גם כאן באו לידי ביטוי כשרונותיו המגוונים.

בעל נפש רגישה וידיד אמת - ינון בלב רעיו.

מרדכי (מוטקה) אילן קיטאי נפל בכ"ד בתשרי תשל"ד (20.10.1973) בקרבות על הרחבת ראש הגשר, בהיותו מפקד טנק.

בן עשרים וחמש בנפלו.

סמ"ר מרדכי (מוטקה) אילן
קיטאי הי"ד

בן חנינא ורעיה ז"ל

גדי קוסמן נולד בקיבוץ גברעם שבדרום, בט"ז טבת תש"י (5.1.1950). גדי למד במשק בבית הספר היסודי, ואחר-כך למד יחד עם כל בני כתתו בבית הספר האיזורי "שער הנגב".

גדי גילה כשרון ושקדנות בלימודיו ושימש כמרכז החטיבה החינוכית של תנועת ה"נוער העובד והלומד" בקיבוץ. גדי אהב לטייל ברחבי הארץ, ואת שראה הנציח במצלמתו.

לצה"ל התגייס בחודש נובמבר 1968. עבר קורס נהגי טנקים, ואחר-כך קורס מפקדי טנקים. בקרבות ההתשה התגלה כלוחם, וכמפקד מצטיין. לקראת תום שרותו החל לעסוק בהדרכה בבית הספר לשרית.

עם שחרורו מצה"ל חזר לקיבוץ, והחל לעבוד כמרכז המוסך. למרות שמשפחתו עזבה את הקיבוץ, ועברה לגור בטבעון, נשאר לחיות במשקו אך שמר על קשר עמוק עם בני המשפחה.

בתחילת הקרבות לא שובץ על טנק, אך שאיפתו להיות עם חבריו בטנקים התממשה כאשר נפצע איש צוות וגדי התנדב להחליפו.

גדי קוסמן נפל בכ"ז בתשרי (22.10.1973), מפגז אויב באיזור ציר "ורדית", מדרום לאיסמעיליה בגדה המערבית של התעלה.

בן עשרים ושלוש בנפלו.

סמ"ר גדי קוסמן הי"ד

בן שמעון ומינק

פתח תקוה, שהיא ספק מושבה, ספק עיר, היא ערש ילדותו וביתו של דב קרמסר. אפשר מכאן, מן הסביבה השרשית ומשפחתו המעורה קנה את אהבתו לטבע, ואת רגישותו הרבה לבני אדם.

דב נולד בכ"א אדר ב' תשי"א (29.3.1951). למד בבית הספר העממי במקום, ואחר כך בבית הספר התיכוני-עיוני "ברנר" במגמה הריאלית, והצטיין בלימודיו.

את תשעת החודשים הראשונים שלו בצה"ל עשה בקורס טיס, אחר כך הגיע אל השריון. הוא עבר קורס טענים-קשרים, ואחר כך שימש כמדריך בבית הספר לשריון, והיה תקופה ארוכה בקו סיני בעת מלחמת ההתשה.

עם שחרורו החל בלימודים בפקולטה למדעים מדוייקים באוניברסיטת תל אביב, שם למד ביולוגיה, פיסיקה ומתימטיקה. אחר כך פנה ללימודים במדרשה לחינוך גופני ע"ש "וינגייט".

איש עמל ומשפחה היה דב. חייכן, ספורטאי בלב ובנפש. הסובבים אותו מצאו בו רע, משען וידיד נאמן.

דב נפל בכ' בתשרי תשל"ד (16.10.1973). בקרב הפריצה אל הגדה המערבית של התעלה, בהיותו בתפקיד של איש צוות בטנק.

בן עשרים ושתיים בנפלו.

סמל דב קרמסר הי"ד
בן שלום ולאה

סמל משה קרן
(קרנקנורטר) הי"ד

בן רחל ויעקב

משה קרן עלה לישראל עם הוריו לאחר מבצע קדש. בהיותו בן שש שנים. בעת מלחמת ששת הימים למד בבית הספר התיכון. במלחמת יום הכיפורים נפל בקרב.

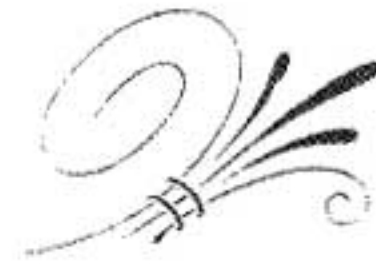
משה נולד בח' תשרי תשי"ב (8.10.1951) בפולין, כשעלתה המשפחה לישראל התיישבה בעיר באר שבע. כאן למד משה בבית הספר העממי. עם תום לימודיו בבית הספר היסודי נאלץ משה לעזוב את ספסל הלימודים, כדי לסייע בפרנסת משפחתו.

משה קרן גוייס לצה"ל בחודש פברואר 1969. עבר טירונות בחיל השריון, ואחרי כן קורס תותחני טנקים. בהמשך שרותו שימש כאיש תחזוקה במפקדת החטיבה.

לאחר שחרור מצה"ל החל עבוד במפעל "פריקלס", שבדרום. הוא התקדם יפה בעבודתו, ובמסגרתה השתלם במספר קורסים מקצועיים. הוא הוסיף גם לסייע להוריו בעבודתם בחנות, שפתחו בערד. כאן, בישוב הדרומי, נשא לו לאשה את מינה.

משה קרן נפל בכ' בתשרי תשל"ד (16.10.1973), בקרב על כיבוש צומת הדרכים "לכסיקון - טירטור", בהיותו בתפקיד איש צוות בטנק.

בן עשרים ושתיים בנפלו.

שלמה רוגוזינסקי נולד בז' אדר א' תש"ו (8.2.1946) בתל-אביב. בן חמש היה, כשעברה משפחתו להתגורר במושב "כפר מעש", הסמוך לפתח תקוה. למד בבית הספר היסודי בעיר, ואחר-כך המשיך במגמה למכונאות בבית הספר המקצועי "עמל".

לצה"ל התגייס בחודש אוגוסט 1965. הוא עבר קורס תותחני טנקים, ונהגי טנקים, קורס מפקדי טנקים, ואחר-כך סיים בהצלחה קורס קצינים. במלחמת ששת הימים שרת כמפקד מחלקת טנקים. אחר-כך היה סגן מפקד פלוגת פטונים.

עם שחרורו מצה"ל נשא לאשה את חברתו רינה, ששרתה איתו לפני כן בגדוד הטנקים. המשפחה קבעה את ביתה בקרית גת שבדרום, לרינה ושלמה נולדו בנם גיל, ובתם שרון. אחר-כך עקרה המשפחה לעיר ראשון לציון, אך שלמה שאף אל חיי הכפר, ובמהרה הגיעו שלמה, רינה, גיל ושרון אל המושב גאליה הסמוך לרחובות. רוב עתותיו של שלמה היו מוקדשות עתה לטיפוח המשק ולנטיעת עצי פרי. בשעות הפנאי פיתח תחביב של הטסת טיסנים. כחצי שנה קודם פרוץ המלחמה הקים חברה לביצוע עבודות עפר.

שלמה רוגוזינסקי, קראו לו בשם חיבה "רוגו", נפל בכ' בתשרי תשל"ד (15.16.10.1973). בקרב הפריצה לגדה המערבית של התעלה. הוא מילא תפקיד סגן מפקד פלוגת טנקים.

בן עשרים ושבע בנפלו.

סרן שלמה רוגוזינסקי הי"ד
בן אליעזר וחולדה

יצחק רויטר נולד בי"ח ניסן (5.4.1950) בכפר בן שמן. למד שבע שנים בבית הספר העממי ביד אליהו, ואחר כך סיים את לימודיו בבית הספר העממי שנבתיים. בבית הספר התיכון במקום, למד במגמה הביאולוגית. במקצועות אלה גילה שקדנות מיוחדת, והם נטעו בו גם אהבה לחי, ולדרכי ארץ ישראל.

הוא גויס לצה"ל בשנת 1968. עבר קורס מפקדי כיתות, והמשיך כמדריך בבית הספר לשריון. בעת מלחמת ההתשה התנדב לשרת במעוזי הגזרה הצפונית של התעלה.

לאחר שחרורו מצה"ל נשא לו לאשה את אסתר. הוא החל ללמוד במגמה להנדסת ייצור במכללה האוניברסיטאית בחולון, וביקש להמשיך את לימודיו לתואר שני בטכניון בחיפה.

איש ההגיון והשכל הישר היה יצחק. גישתו ללימודים ולניתוח בעיות אופינה באנליטיות ובשקט נפשי רב.

יצחק רויטר נפל בכ' בתשרי תשל"ד (16.10.1973), בליל הפריצה לגדה המערבית של התעלה, כשתגברה יחידתו את כוח הצנחנים. בקרב זה נשא יצחק בתפקיד תותחן 20 מ"מ.

בן עשרים ושלוש בנפלו.

סמ"ר יצחק רויטר הי"ד
בן חנה ז"ל וצבי

איש ההגות היהודית והחסידות היה. בן למשפחה חסידית ממוצא הונגרי.

הוא נולד בירושלים בכ"א תשרי תשי"א (2.10.1950). בהיותו בן עשר עברה המשפחה לעיר בני ברק וחיים יהושע למד בתלמוד תורה. אחריכך למד בישיבה התיכונית בכפר הרואה. עילוי בלימודים היה. משוש לב מוריו, וגאות הוריו.

בחדש נובמבר 1970 גוייס לצה"ל, הוא השלים קורס תותחני טנקים, ובמרוצת שרותו הסדיר היה מדריך קשר בבית הספר לשריון, ותוחן במלחמת ההתשה.

לאחר שחרורו מצה"ל החל ללמוד בחוגים לכלכלה ולראיה חשבון באוניברסיטת בר אילן. הלימודים הכלליים והחיים החופשיים, שנקלע אליהם לא שינו מדבקותו במסורת ישראל. "המסע המתמיד במדבר אינו מאפשר לי קיום מצוות ישיבה בסוכה" - כתב להוריו בעיצומם של הקרבות.

חיים יהושע נפל בכ"ד בתשרי תשל"ד (16.10.1973), בקרב ההבקעה בגזרה המרכזית, בהיותו בתפקיד טעך קשר.

בן עשרים ושלוש בנפלו

סמ"ר חיים יהושע
רוזמביץ נחשוני הי"ד

בן מאיר צבי ורבקה

תודתינו לכל אלה
אשר תרמו ועמלו - כל העת
במפעלי ימי הזיכרון - לחללי צה"ל
בעצרת הזיכרון - ובעצרת במלאת עשר השנים.
נמשיך ונזכור :

תודתינו המיוחדת :

- * למקהלת פרחי הדר רחובות - בהנהלתו של יצחק גרז
ולראש העיר - יחזקאל הרמלך על תרומתם.
- * למפקד היחידה - אל"מ אריק שקד על עזרתו
- * למפקדת גייסות השריון - על תרומתם.
- * לשמואל ריבקיין - כ. תב"צ - על תרומתו.
- * לדפוס שה"ר רחובות - על תרומתו
ולכל אלה אשר לא הזכרנו הרבה תודה.

הועד להנצחת חללי
גד' - 407
וכל חברי הגדוד.

